



TRANEMO
KOMMUN

Lev livet på den gröna sidan

AVFALLSPLAN

2018-2023



FÖRORD

Mycket har hänt inom avfallshanteringen under de senaste årtiondena. Vi har gått från att merparten av allt avfall hamnade på en deponi, till att vi idag tack vare information, lagstiftning och teknikutveckling kan ta vara på det mesta av avfallet genom energiåtervinning och materialåtervinning. Det finns trots detta många områden där avfallshanteringen kan förbättras ytterligare för att vi bättre ska kunna minska vår förbrukning av resurser som råvaror, vatten och energi. Genom att förbättra förutsättningarna för t ex ökad och bättre återvinning, ökad åter-användning och mer medveten konsumtion, kan vi arbeta för en ökad hållbarhet i samhället.

Vår avfallsplan är det strategiska dokument som tillsammans med renhållningsföreskrifterna ligger till grund för avfallshanteringen i Tranemo kommun och som ska leda oss framåt i detta arbete. Den innehåller förutsättningarna, mål och fokusområden för att vi ska leda avfallshanteringen vidare mot en miljöriktig och kvalitetssäker framtid. Vi hoppas att alla som bor eller arbetar i Tranemo kommun ska vilja vara delaktiga i detta arbete.

Arbetet med att ta fram avfallsplanen har genomförts under perioden januari 2016 – augusti 2017 av en arbetsgrupp i vilken följande personer har medverkat:

Anette Nilsson	Områdeschef renhållning, Tranemo kommun
Cathrine Persson	Teknisk assistent renhållning, Tranemo kommun
Lena-Karin Krona	Miljökonsult, WSP Environmental ¹
Anna Bergqvist	Miljökonsult, WSP Environmental

Under tiden som avfallsplanen har arbetats fram har möten hållits med och synpunkter inhämtats från en referensgrupp bestående av:

Pär Norgren	Miljöchef, Ulricehamns & Tranemo kommun
Tomas Tranefors	Miljöstrateg, Tranemo kommun
Robert Karlsson	Miljöhandläggare slam/enskilda avlopp, Ulricehamns & Tranemo kommun
Amanda Green	Miljöhandläggare avfall, Ulricehamns & Tranemo kommun

¹ WSP är ett ledande analys- och teknikonsultföretag, som arbetar med tjänster inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Företaget erbjuder tekniska experter och strategiska rådgivare såsom ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom projektörer, konstruktörer och projektledare. Koncernen har totalt 36 500 medarbetare på 500 kontor i 40 länder, varav 3 700 är anställda i Sverige.

INNEHÅLL

FÖRORD	3
ORDLISTA	6
SAMMANFATTNING	8
1 INLEDNING	9
1.1 BAKGRUND	9
1.2 SYFTE	9
1.3 INNEHÅLL I EN AVFALLSPLAN	9
2 FÖRUTSÄTTNINGAR	10
2.1 AVFALLSDIREKTIVET, MILJÖBALKEN OCH AVFALLS-FÖRORDNINGEN	10
2.2 NATIONELL AVFALLSPLAN	11
2.3 NATIONELLT AVFALLSFÖREBYGGANDE PROGRAM	11
2.4 REGIONAL AVFALLSPLAN	12
2.5 ANSVARSFÖRDELNING	13
2.6 KOMMUNALA STYRMEDEL	14
2.7 MILJÖMÅL	16
3 TRENDSPANING	20
3.1 FÖRÄNDRINGAR PÅ EU-NIVÅ	20
3.2 FÖRÄNDRINGAR INOM SVERIGE	21
4 MÅL OCH FOKUSOMRÅDEN	26
4.1 FOKUSOMRÅDE 1: DET SKA VARA LÄTT ATT GÖRA RÄTT	26
4.2 FOKUSOMRÅDE 2: MINSKADE AVFALLSMÄNGDER	27
4.3 FOKUSOMRÅDE 3: ÖKAD ÅTERANVÄNDNING	28
4.4 FOKUSOMRÅDE 4: ÖKAD ÅTERVINNING	29
4.5 FOKUSOMRÅDE 5: ENERGIUTVINNING	32
4.6 FOKUSOMRÅDE 6: DEPONI	32
4.7 ÖVRIGA MÅL	33
5 BESKRIVNING AV KOMMUNEN	34
5.1 ALLMÄNT	34
5.2 HUSHÅLLEN	34
5.3 NÄRINGSLIVET	34
5.4 AVFALLSORGANISATION	35
6 INSAMLING AV AVFALL FÖR HUSHÅLLEN	36
6.1 ÅTERANVÄNDNING	36
6.2 ÅVC RETUREN	37
6.3 INSAMLINGSBIL	38
6.4 MILJÖBIL	38
6.5 ÅTERVINNINGSSATIONER	39

7	AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR	40
7.1	KÄRLAVFALL (BRÄNNBART)	41
7.2	MATAVFALL	42
7.3	GROVAVFALL	44
7.4	FARLIGT AVFALL	45
7.5	AVFALL FRÅN KOMMUNALT AVLOPPSVATTEN	46
7.6	AVFALL FRÅN ENSKILT AVLOPPSVATTEN	46
8	AVFALL UNDER PRODUCENTANSVAR	48
8.1	FÖRPACKNINGAR OCH TIDNINGAR	48
8.2	ELAVFALL OCH BATTERIER	49
8.3	LÄKEMEDEL	50
8.4	DÄCK	50
8.5	BILAR	50
9	VERKSAMHETSAVFALL	51
9.1	BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL	52
9.2	AVFALL FRÅN BEHANDLING AV INDUSTRIELLT AVLOPPSVATTEN	52
9.3	AVFALL FRÅN ENERGIUTVINNING	52
10	UTVÄRDERING AV TIDIGARE AVFALLSPLAN	53
11	UPPFÖLJNING	54

BILAGOR

1. Avfallsanläggningar
2. Nedlagda deponier
3. PM Insamling av matavfall
4. Utvärdering av tidigare avfallsplan
5. Miljöbedömning
6. Samrådsredogörelse

ORDLISTA

Avfall	Med avfall avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (Miljöbalken 15 kap 1 §).
Avloppsanläggning	Till exempel slamavskiljare, sluten tank, minireningsverk, förmultnings-toalett eller liknande.
Biogas	Gas som bildas vid syrefri nedbrytning av biologiskt material, huvudsakligen bestående av metan och koldioxid. Används bl.a. till fordonsgas.
Biologisk behandling	Utvinning/återvinning av näring och/eller energi ur biologiskt avfall genom t ex kompostering eller rötning.
Bortskaffande	Hantering som innebär att den som har avfall gör sig av med detta utan att det återvinns eller att det lämnas till någon som samlar in eller transporterar bort det (Avfallsförordning 2011:927).
Brännbart avfall	Avfall som brinner utan energitillskott efter det att förbränningsprocessen startat (Avfallsförordning 2011:927).
Cirkulär ekonomi	En cirkulär ekonomi avser system där avfall från en process blir en resurs till en annan process t ex när produkter inte längre används blir de inte avfall utan råmaterial till nya produkter.
Delandekonomi	System där olika verksamheter organiseras så att varor och tjänster utnyttjas effektivare genom att flera kan dela på dem, t ex bibliotek och bilpooler. Man har på så sätt tillgång till saker tillsammans istället för att äga var och en för sig.
Deponi	En deponi är en upplagsplats för avfall som inte sorteras ut för återvinning, återanvändning eller energiutvinning
Deponigas	Biogas som bildas i en deponi.
Elavfall	Förbrukade elektriska och elektroniska produkter, d v s alla produkter med sladd eller batteri. Även lysrör och glödlampor räknas som elavfall.
Energiåtervinning	Tillvaratagande av el/värme som alstras i en anläggning för avfallsförbränning eller av gas från organiska ämnen, t ex i en röttningsanläggning eller på en deponi.
Farligt avfall	Avfall som t ex är giftigt, brandfarligt eller frätande och som utgör en fara för människor och miljön.
FTI	Förpacknings- och tidningsinsamlingen, ett samarbets-organ bildat av materialbolag för förpackningar och tidningar. FTI har i uppgift att samordna lokala etableringar för insamling av förpackningar och tidningar.
Grovavfall	Hushållsavfall som är så tungt eller skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl (NFS 2004:4)
Hushållsavfall	Med hushållsavfall avses avfall som kommer från hushåll samt därmed jämförligt avfall från annan verksamhet (Miljöbalken 1998:808).

Insamling	Hämtning eller mottagning av avfall samt sortering, lagring eller annan hantering av det hämtade eller mottagna avfallet innan det transporteras vidare till behandling (Avfallsförordning 2011:927).
Kompostering	Biologisk hantering där biologiskt avfall bryts ner under förbrukning av syre
Lakvatten	Vätska som rinner igenom, tränger ut ur eller finns i avfall under deponering, mellanlagring eller transport.
Latrin	Innehåll i en torrtoalett, förmultningstolett eller liknande som samlas upp i en behållare.
Matavfall	Matrester från hushåll, restauranger och storkök som kan komposteras eller rötas
Miljöbil	Kommunal mobil insamling av farligt avfall. I Tranemo kommun genomförs insamling med miljöbil två gånger per år (vår och höst).
Plockanalys	Metod för karakterisering av avfall, som innebär att avfall handsorteras i olika fraktioner som vägs separat och avfallet sammansättning i procent beräknas.
Producent	Den som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer en vara eller en förpackning eller den som sin yrkesmässiga verksamhet ger upphov till avfall som kräver särskilda åtgärder av renhållnings- eller miljöskäl.
Producentansvar	Skyldighet för tillverkare att se till att det avfall som tillverkaren ger upphov till samlas in, transporteras bort, återvinns, återanvänds eller bortskaffas.
Rötning	Syrefri biologisk behandling av biologiskt avfall där biogas bildas.
Tillsyn	Kontroll från myndighet av hur en verksamhet efterföljer lagen och de tillstånd som getts.
Verksamheter	Med verksamheter menas företag, industrier, butiker, storkök m fl.
Verksamhetsavfall	Är avfall från exempelvis industrier och som inte är jämförbart med hushållsavfall. Det omfattas inte av kommunens renhållningsansvar. Ansvar för avfallet ligger hos verksamheterna själva.
Återanvändning	En åtgärd som innebär att en produkt eller komponent som inte är avfall används igen för att fylla samma funktion som den ursprungligen var avsedd för (Avfallsförordning 2011:927).
Återvinning	Tillvaratagande av resurser, t ex material eller energi, från avfall.
Återvinningsstation (ÅVS)	Obemannad insamlingsplats med kärl och containrar avsedda för förpackningsavfall som omfattas av producentansvar. Ägs och drivs av producenterna.
Återvinningscentral (ÅVC)	Större, bemannad insamlingsplats för allt sorterat avfall (utom matavfall) från hushållen. Ägs av kommunen. I Tranemo finns en återvinningscentral, ÅVC Returen.

SAMMANFATTNING

Avfallsplanen beskriver hur Tranemo kommun avser att arbeta med avfallshanteringen fram till 2023. Planen är kommunens styrande dokument i detta arbete och ett krav enligt lag. Tranemo kommuns avfallsplan syftar till att identifiera och sätta upp kommunala mål för att uppnå nationella och regionala mål inom avfallsområdet samt att identifiera och ange åtgärder som behöver genomföras för att dessa mål ska uppnås. Den är även ett strategiskt styrdokument och stöd för politiker och tjänstemän samtidigt som den informerar kommuninvånarna och verksamhetsutövare om förändringar inom avfallsområdet.

Avfallsarbetet är, förutom att ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt samla in hushållsavfall, inriktat på att minska mängden avfall som uppkommer och dess påverkan på miljön. Arbetet utgår från nationella mål, planer och program och från miljöbalkens avfallshierarki. Avfallshierarkin är en prioriteringsordning som innebär att i första hand förebygga avfall, i andra hand återanvända det, i tredje hand materialåtervinna, i fjärde hand utvinna energi ur avfallet och i sista hand deponera det.

Mål och åtgärder för arbetet har valts ut inom ett antal fokusområden. Dessa överensstämmer med de som tillämpas i den regionala avfallsplanen för region Sjuhärad², och är: "Det ska vara lätt att göra rätt", "Minskade avfallsmängder", "Ökad återanvändning", "Ökad återvinning", "Energiutvinning" och "Deponi". De utvalda målen och åtgärderna är sådana som kommunens renhållningsorganisation anser sig råda över och som man bedömer vara ekonomiskt och organisatoriskt realistiska.

Idag samlas brännbart avfall in via kärl och matavfallet ska främst hemkomposteras. Cirka 80 % har valt att hemkompostera. Förpackningar och tidningar samlas in via FTIs³ stationer. Vid t ex äldreboenden, skolor och flerbostadshus samlas matavfallet in separat. Plockanalyser på kärlavfall har gjorts på avfall från abonnenter som anmält att de hemkomposterar sitt matavfall. Drygt ¼ (cirka 28 %) bestod av matavfall och ¼ av förpackningar. Detta är avfall som inte ska lämnas i kärlet.

P g a detta och nationella mål avser kommunen att smala in matavfall i separata kärl. Befintligt kärl för brännbart restavfall behålls och ett nytt brunt kärl för matavfall införs. Matavfallet kommer sedan att rötas, varvid biogas utvinns. Hemkompostering kommer även att finnas kvar som ett alternativ.

Insamlingen av matavfall i ett separat kärl är den mest konkreta förändringen som kommunens invånare kommer att märka under de närmaste åren. Kommunen kommer även att bli arbetat med ökade informationsinsatser och för ökad återanvändning t ex genom Returhuset vid ÅVC Returen

² Regional Avfallsplan 2012 – 2020" som är en samverkan mellan kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda.

³ Förpacknings- och Tidningsinsamlingen

1 INLEDNING

1.1 BAKGRUND

Enligt miljöbalkens 15 kap 41 § (SFS 1998:808) är varje kommun i Sverige skyldig att upprätta en renhållningsordning, bestående av en avfallsplan samt renhållningsföreskrifter.

Renhållningsordningen ska omfatta allt avfall, inte bara det som kommunen själv hanterar.

En arbetsgrupp bestående av representanter från Tranemo kommun samt WSP Environmental har under 2016-2017 arbetat fram en ny renhållningsordning, med nya föreskrifter samt Avfallsplan 2018-2023 för Tranemo kommun. Denna ersätter renhållningsordning antagen av kommunfullmäktige 24 februari 2003.

1.2 SYFTE

Syftet med Tranemo kommuns avfallsplan är att:

- Identifiera och sätta upp kommunala mål inom avfallsområdet för att kunna uppnå nationella miljökvalitetsmål, regionala mål och lokala miljömål för avfall.
- Identifiera och ange åtgärder som behöver genomföras för att målen ska uppnås.
- Utgöra ett viktigt strategiskt styrdokument och stöd för kommunens politiker och tjänstemän.
- Informera kommuninvånarna och verksamhetsutövare om förändringar inom avfallsområdet.

Planperioden för avfallsplanen är tio år men den ska omprövas varje ny mandatperiod, d.v.s. vart fjärde år, med start år 2023.

1.3 INNEHÅLL I EN AVFALLSPLAN

Innehållet i en avfallsplan styrs av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (2017:2) om innehållet i en kommunal avfallsplan och länsstyrelsens sammanställning. Avfallsplanen ska enligt föreskrifterna ha ett tydligt definierat syfte och innehålla:

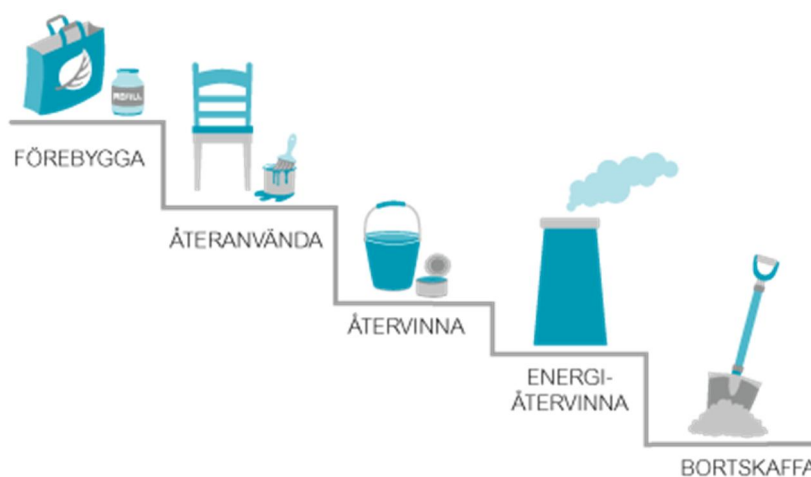
- En beskrivning av förhållanden som kan påverka avfallens mängd och sammansättning samt uppgifter om avfallsmängder, -hantering och -anläggningar.
- Uppgifter om nedlagda deponier.
- Innehålla en redogörelse för de styrmedel som kommunen planerar att använda
- Mål och åtgärder för att förebygga och hantera det avfall kommunen ansvarar för samt för att förebygga och begränsa nedskräpning
- Mål och åtgärder för att förebygga och hantera avfall som kommunen inte ansvarar för, i den mån kommunen kan påverka detta.
- Bedömning av behovet av nya insamlingssystem och anläggningar liksom behovet av nedläggning eller förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar.
- Beskrivning av hur målen och åtgärderna har följts och kommer att följas upp.
- Beskrivning av genomförda samråd och av hur miljöbedömning av planen genomförts.

Målen och åtgärderna ska utgå från nationella mål, strategier och planer och syfta till att avfallet hanteras enligt avfallshierarkin (se avsnitt 2.1)

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 AVFALLSDIREKTIVET, MILJÖBALKEN OCH AVFALLSFÖRORDNINGEN

Styrande för all avfallshantering i Sverige är ett EU-direktiv, avfallsdirektivet (EG 2008/98). En viktig utgångspunkt i direktivet är avfallshierarkin (Figur 1). Avfallshierarkin är en prioriteringsordning som innebär att man helst ska förebygga avfall, i andra hand återanvända det, i tredje hand materialåtervinna, i fjärde hand utvinna energi ur avfallet och i sista hand deponera det. Ordningen gäller under förutsättning att det är miljömässigt motiverat och ekonomiskt rimligt.



Figur 1: Avfallshierarkin © SCB (Statistik i soppåsen – så mycket slänger vi i onödan, artikel 2016:45)

Avfallshierarkin är även införd i miljöbalkens 15 kapitel "Avfall och producentansvar". Detta kapitel avser avfall och här finns definitioner och bestämmelser om hantering av avfall och producentansvar m.m.

Vad är avfall?

"Med avfall avses varje föremål eller ämne som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med".

15 kap 1 § miljöbalken (SFS 1998:808)

Avfallsförordningen (SFS 2011:927) kompletterar miljöbalkens regler om avfall och producentansvar med mer detaljerade bestämmelser. I bilagor till avfallsförordningen finns avfallskategorier samt listor över vilka avfall som tillhör varje kategori. I dessa listor framgår även vilket avfall som klassas som farligt avfall.

2.2 NATIONELL AVFALLSPLAN



Från avfallshandling
till resurshushållning

Sveriges avfallsplan 2012-2017



I maj 2012 fastställdes den nationella avfallsplanen "Från avfallshandling till resurshushållning - Sveriges avfallsplan 2012-2017" framtagen av Naturvårdsverket. Planens åtgärder anger riktningen mot ett mer resurseffektivt samhälle med utgångspunkt i de svenska miljömålen och EU:s avfallshierarki.

Sveriges kommuner har en central roll i förverkligandet av den nationella avfallsplanen. För målen i planens prioriterade områden finns specifika exempel på vad kommuner kan göra för att främja att målet uppnås.

Arbetet att ta fram en nationell avfallsplan för perioden 2018-2023 pågår. Den nuvarande planen gäller till och med december 2017.

Den nationella planen behandlar mål och åtgärder för följande fem prioriterade områden:

- Avfall i bygg- och anläggningssektorn
- Hushållens avfall
- Resurshushållning i livsmedelskedjan
- Avfallsbehandling
- Illegal export av avfall till andra länder

2.3 NATIONELLT AVFALLSFÖREBYGGANDE PROGRAM

Enligt EU:s avfallsdirektiv ska alla länder inom EU ha ett avfallsförebyggande program. Programmet ska innehålla mål och åtgärder för att minska avfallens miljöpåverkan, mängden avfall och farliga ämnen i material och produkter. Det nuvarande programmet gäller till och med december 2017.

Sveriges avfallsförebyggande program innehåller åtta inriktningsmål och en stor mängd exempel på åtgärder som företag, myndigheter, branschorganisationer, kommun och landsting kan genomföra. Inriktningsmålen preciseras i faktarutan nedan.

Inriktningsmål i nationellt avfallsförebyggande program

1. Mängden avfall ska minska kontinuerligt jämfört med år 2010.
2. Innehållet av farliga ämnen i material och produkter ska minska.
3. Matavfallet i hela livsmedelskedjan ska minska jämfört med år 2010.
4. Textilavfallet från hushåll ska minska jämfört med år 2010.
5. Andelen andrahandsvaror av den totala försäljningen av textilier ska öka jämfört med år 2014.
6. Textilbranschens kunskap om användning och innehåll av farliga ämnen i textil har ökat jämfört med år 2014.
7. År 2020 uppstår det mindre avfall per byggd m² jämfört med år 2014.
8. Senast år 2020 har förbehandlare och återvinnare av elavfall tillgång till ändamålsenlig information om produkternas sammansättning och innehåll av farliga ämnen jämfört med år 2014.

I programmet har fyra fokusområden, inom vilka det alstras mycket avfall eller där miljöpåverkan per kilo avfall från vagga till grav är stor, valts ut. De fyra fokusområdena är: mat/livsmedel, textil, elektronik och byggande/rivning.

2.4 REGIONAL AVFALLSPLAN

I miljöbalken poängteras att kommuner, utöver att upprätta en kommunal renhållningsordning även ska beakta möjligheter till regional samverkan kring avfallsplanering. En regional avfallsplan har därför tagits fram för region Sjuhärad, "Regional Avfallsplan 2012 – 2020" som en samverkan mellan kommunerna Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Vårgårda. Den regionala avfallsplanen ger en samlad bild av avfallshanteringen och avfallsströmmarna i region Sjuhärad.

Planen är inte styrande men genom att ha en gemensam avfallsplan samlas kunskap och erfarenhet från alla ingående kommuner och bidrar till att utveckla avfallshanteringen regionalt. Samarbetet sker genom gemensamma projekt och aktiviteter, såsom informationskampanjer och regelbundna dialoger. Den regionala avfallsplanen följs upp och revideras vid behov vart tredje år, med en första uppföljning 2016. Arbetet med uppföljningen har dock försenats och inleds hösten 2017.

I den regionala avfallsplanen ges kommunerna möjlighet att samarbeta inom området samtidigt som valfrihet för respektive kommun råder. De fokusområden som valts ut för samverkan är "Det ska vara lätt att göra rätt", "Ökad återanvändning", "Ökad återvinning", "Energiutvinning" och "Deponi". Till de olika fokusområdena har man tagit fram en gemensam aktivitetsplan där en prioritering gjorts för inom vilka områden som samverkan ska ske och vilka områden som man lämnar mer öppet för varje kommun.



Figur 2: Region Sjuhärad omfattande Bollebygd, Borås, Herrljunga, Mark, Svenljunga, Tranemo, Ulricehamn och Värångarna kommun.

Förutom den gemensamma avfallsplanen förekommer samverkan i Sjuhärad i varierande grad. Svenljunga och Tranemo kommuner har sedan många år tillbaka upphandlat gemensamma entreprenader och samverkar runt verksamhetssystemet EDP Future, vilket används för debitering. Med övriga kommuner finns inte lika stark samverkan, men det kan vara tänkbart att samverka om framtida insamlingsystem för hushållsavfall och entreprenader.

Inom regionen finns även betydande kompetens inom avfallsområdet genom dess kommuner och entreprenörer, men även genom det forsknings- och utbildningsarbete som bedrivs av Högskolan i Borås.

2.5 ANSVARFÖRDELNING

Alla som ger upphov till avfall är skyldiga att se till att det hanteras enligt gällande regler. Det gäller både privatpersoner och verksamhetsutövare.

Avfallsinnehavarens ansvar innebär att den som innehar avfall skall se till att avfallet hanteras på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Avfallsinnehavarens ansvar regleras i 15 kap. 11 § miljöbalken (SFS 1999:808).

2.5.1 Kommunen

Varje kommun är ansvarig för insamling, transport och återvinning eller bortskaffande av det hushållsavfall som uppkommer i kommunen med undantag för det avfall som omfattas av producentansvar, vilket regleras i 15 kap. 20 § miljöbalken.

Ansvaret omfattar förutom avfall från hushåll även "därmed jämförligt avfall" från verksamheter t.ex. matavfall från ett personalrum. Genom ansvaret ska kommunen se till att hushållsavfallet samlas in och transporteras till en godkänd behandlingsanläggning så att avfallet kan återvinnas eller omhändertags korrekt.

2.5.2 Producenterna

Producentansvaret är ett styrmedel för att uppnå miljömålen. Producentansvar regleras i miljöbalkens 15 kapitel 12 §.

Producentansvaret innebär att producenter som yrkesmässigt tillverkar, för in till Sverige eller säljer varor eller förpackningar är skyldiga att se till att avfallet samlas in, transporteras bort, återvinns eller återanvänds på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. I Sverige är producentansvaret lagstiftat för åtta olika produktgrupper. Därutöver finns det frivilliga åtaganden, som liknar producentansvar, för kontorspapper och lantbruksplast.

Produktgrupper som omfattas av producentansvaret

- Batterier
- Bilar
- Däck
- Elutrustning
- Förpackningar
- Returpapper
- Läkemedel
- Radioaktiva produkter och strålkällor

2.5.3 Verksamhetsutövare

Verksamhetsutövare ansvarar för att ta hand om det avfall som verksamheten gett upphov till och att avfallet transporteras till godkänd behandlingsanläggning enligt gällande lagar och regler. Hanteringen ska ske på ett sådant sätt att risker för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö inte uppkommer. Verksamhetsutövaren ska ha kunskaper om avfallet och dess effekter på miljön och hålla sig uppdaterat vad gäller förändringar inom lagstiftningen.

Däremot ansvarar inte verksamhetsutövaren för hanteringen av hushållsavfall och avfall om är jämförligt med detta (jämför avsnitt 2.5.1 ovan).

2.5.4 Privatpersoner

Privatpersoner ansvarar för att sortera sitt avfall och lämna det på rätt plats. Detta framgår bl a av Avfallsförordningen (SFS 2011: 927) 24a-d och 25 §§. Det innebär bland annat att privatpersoner har en skyldighet att sortera ut returpapper, förpackningar, elavfall, batterier och grovsopor och lämna detta avfall till de insamlingssystem som finns. Sorteringen ska ske enligt reglerna kommunens föreskrifter om avfallshantering.

Det hushållsavfall som inte lämnas till producenternas insamlingssystem ska lämnas till kommunens insamling. Man får alltså inte utan tillstånd själv ta hand om sina sopor.

2.6 KOMMUNALA STYRMEDEL

För att styra avfallshanteringen har Tranemo kommun tillgång till ett antal styrmedel:

- **Avfallsplanen** Beskriver kommunens avfallshantering, förutsättningarna för denna och anger mål och åtgärder för förbättring och utveckling av hanteringen.
- **Renhållningsföreskrifterna** Är de kommunala bestämmelserna som reglerar hushållens och verksamhetens skyldighet att lämna och sortera hushållsavfall. Här framgår även vilka förutsättningar som gäller för eget omhändertagande och undantag. Föreskrifterna är ett komplement till gällande lagstiftning på området.

- **Avfallstaxan** Är också en kommunal bestämmelse som kan användas för att styra hur avfallet hanteras t ex genom subventioner och s k miljöstyrning.
- **Information** Är ett viktigt redskap för att kunna förändra allmänhetens beteende. Kommunen tar fram information som alla kommuninvånare får del av och genomför punktinsatser som t ex insamlingskampanjer av farligt avfall.
- **Tillsyn** Miljö- och samhällsbyggnadsfunktionens tillsyn inriktas framförallt på hur kommunen sköter sitt renhållningsansvar och på hur företag och verksamheter sköter sin avfallshantering. Kontroll av transportdokumentation vid transporter av farligt avfall är också en viktig del av tillsynen.

2.6.1 Avfallstaxa

För att kommunerna ska kunna finansiera avfallsverksamheten fördelas kostnaderna via en s.k. avfallstaxa. Avfallstaxan regleras i Miljöbalkens 27 kapitel 4-6 §§.

Avfallstaxan ska täcka kostnader för bl.a. sopkärl, insamling av avfall, transport, behandling, återvinningscentral, hantering av hushållens farliga avfall, information och rådgivning samt planering och administration. Varje avfallsabonnent betalar dels en *grundavgift* samt en *rörlig avgift*.

Uppdelning av avfallstaxan

- **Grundavgiften** används bland annat till insamlings- och miljöbilens turer samt den bemannade återvinningscentralen. Grundavgift ska betalas av alla även om man har uppehåll i sophämtningen.
- **Den rörliga avgiften** täcker kostnaderna för hämtning, transport samt behandling av avfallet.

2.6.2 Information och kommunikation

Information och kommunikation är grundläggande byggstenar i arbetet för att förbättra avfallshanteringen. Ett flertal av de mål som redovisas i avsnitt 4 Mål och fokusområden kommer att kräva eller är direkt kopplade till olika informationsinsatser. Informationsbehovet har ökat betydligt under senare år och bedöms fortsätta att öka under kommande år. I dag använder Tekniska sektionen främst följande vägar för att informera kring avfallsfrågor:

- Kommunens hemsida – här finns information rörande avfallshanteringen, såsom t ex avfallstaxa, hämtningsområden, sorteringsguide och ÅVCs öppettider. Informationen på hemsidan uppdateras kontinuerligt.
- Sociala medier - Kommunen är aktiva både på Facebook och på Instagram. På Facebook uppmärksammas t ex ändringar i ÅVCns öppettider eller ändrade hämtningsdagar i sophämtningen, men även här visar även Renhållningsorganisationen t ex med filmklipp och enkäter. Instagram används för att visa upp kommunens olika verksamheter, som turas om att ansvara för kontot.
- Lokal press – inför hämtning av grovavfall och farligt avfall sker annonsering i Svenljunga- Tranemo tidning (samt på kommunens hemsida).
- Foldrar med aktuell information rörande avfallshanteringen skickas med renhållningsfakturan.

- Tekniska sektionens kundtjänst – svarar på frågor om avfallshantering och fakturering och nås varje helgfri vardag mellan kl. 07:30 – 16:00.
- Personalen på återvinningscentralen – hjälper kommuninvånarna att sortera sitt avfall efter kommunens föreskrifter. Personalen hjälper även till vid informationsinsatser och andra kampanjer som bidrar till ökad förståelse för avfallshanteringen.
- Deltagande i informationskampanjer tillsammans med t ex Håll Sverige rent, Avfall Sverige och Sjuhäradskommunerna.

Tekniska sektionen är även intresserad av att samarbeta mer med kommunens skolor. Genom att påverka barnens beteende i tidig ålder läggs även en bas för hur de agerar som vuxna. Vad barn och ungdomar lärt sig inverkar även på de vuxna i familjerna.

2.7 MILJÖMÅL

2.7.1 Nationella miljömål

Det svenska miljömålssystemet innehåller ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål och tjugofyra etappmål. Avfallsområdet berörs främst av tre miljökvalitetsmål, God bebyggd miljö, Giftfri miljö och Begränsad klimatpåverkan, som redovisas nedan. Det är främst inom miljömålet God bebyggd miljö som åtgärder och indikatorer beträffande avfall finns angivna. Avfallsfrågor hanteras därtill specifikt i två etappmål, se 2.7.1.1 nedan, och genom etappmålen även i flera andra miljökvalitetsmål och i generationsmålet. För mer ingående information om miljömålen se www.miljomal.se.

God bebyggd miljö



Städer, tätorter och annan bebyggd miljö ska utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö. Natur och kulturvärden ska tas till vara och utvecklas. Byggnader och anläggningar ska lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktigt god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas. Det finns en precisering som direkt berör avfallsverksamheten, *”Avfallshanteringen är effektiv för samhället och enkel att använda för konsumenterna. Avfallet förebyggs samtidigt som resurserna i det avfall som uppstår tas till vara i så hög grad som möjligt samt att avfallens påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras”*.

Giftfri miljö



Förekomsten av ämnen i miljön som har skapats i eller utvunnits av samhället ska inte hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Halterna av naturfrämmande ämnen är nära noll och deras påverkan på människors hälsa och ekosystemen är försumbar. Halterna av naturligt förekommande ämnen är nära bakgrunds nivåerna (riksdagens definition av miljökvalitetsmålet).

Begränsad klimatpåverkan



Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen

säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras. Sverige har tillsammans med andra länder ett ansvar för att det globala målet kan uppnås.

Avfallshantering berör mer indirekt även flera andra miljömål. Exempelvis innebär ett bra omhändertagande av kylar och frysar en positiv inverkan även på miljömålet Skyddande ozonskikt och sluttäckningen av en deponi ger bättre förutsättningar för att Grundvatten av god kvalitet ska uppnås.

2.7.1.1 Berörda etappmål

- **Ökad resurshushållning i livsmedelskedjan**

Insatser ska vidtas så att senast år 2018 sorteras minst 50 procent av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 procent av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

- **Ökad resurshushållning i byggsektorn**

Insatser ska vidtas så att förberedandet för återanvändning, materialåtervinning och annat materialutnyttjande av icke-farligt byggnads- och rivningsavfall är minst 70 viktprocent senast år 2020.

2.7.2 Regionala miljömål



Länsstyrelsen i Västra Götaland har tillsammans med Skogsstyrelsen och Västra Götalandsregionen tagit fram regionala miljömål. De regionala miljömålen består både av tidigare beslutade nationella miljömål med preciseringar och av etappmål som antogs som regionala 2013 (förutom Storslagen fjällmiljö som inte är aktuellt i länet), samt de nya regionala tilläggsmålen som beslutades i september 2015.

2.7.2.1 Tilläggs mål Giftfri miljö

1. Minskning av farliga ämnen

- År 2020 ska förekomsten av nedanstående ämnen i slam och utgående vatten från kommunala reningsverk successivt minska jämfört med år 2010: Cancerframkallande, arvsmassepåverkande och fortplantnings-störande ämnen, samt sådana ämnen som är hormonstörande eller kraftigt allergiframkallande. Högflourerade ämnen, nonylfenol, kadmium, kvicksilver och bly. Läkemedelsrester. Koppar, nickel, krom och zink (endast i reningsverk >20 000 personequivallenter).

3. Alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön ska åtgärdas

- År 2020 har användningen ökat av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna.

- År 2025 är minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade.
- År 2025 är minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade.
- År 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

2.7.2.2 Tilläggs mål Minskad klimatpåverkan

1. En ekonomi oberoende av fossila bränslen.

- År 2030 är den västsvenska ekonomin inte längre beroende av fossil energi och medborgarna och näringslivet har en trygg och långsiktigt hållbar energiförsörjning. Boende, transporter och produktion såväl som konsumtion av varor och tjänster är resurssnåla, energieffektiva och baserade på förnybar energi. Sammantaget har detta bidragit till en stark ekonomi och ett innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv.

2. Ökad andel förnybar energianvändning

- År 2020 ska andelen förnybar energi öka till minst 60 procent.
- År 2030 ska andelen förnybar energi öka till minst 80 procent.

3. Minskad klimatpåverkan från vår konsumtion

- År 2030 har en klimatsmart konsumtion minskat utsläppen av växthusgaser med 30 procent jämfört med 2010. År 2050 har utsläppen, sett ur ett konsumtionsperspektiv, minskat till en klimatmässigt hållbar nivå vilket idag beräknas till 1-3 ton koldioxid-ekvivalenter per person.

2.7.3 Tranemo kommuns miljömål



Tranemo kommun har tagit fram en vision för kommunen samt en strategisk plan för åren 2016-2018. För kommunen finns även lokala miljömål framtagna.

2.7.3.1 Vision och strategisk plan

Kommunens vision är att vara det naturliga valet av bostadsort, där ska det finnas ett boende som passar alla. Samhället arbetar för att vara ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbart och mångkultur är en tillgång. Tranemo kommun ska vara välkomnande och ha en stark känsla av samhörighet. Det ska finnas ett rikt förenings- och kulturliv och kommunen, föreningarna och näringslivet ska arbeta i nära samarbete. Väl utbyggda kommunikationer skapar möjligheter och det är enkelt och stimulerande att driva företag inom kommunen, som har ett varierat näringsliv.

Till visionen finns övergripande mål och sex olika fokusområden kopplade.

Kommunens övergripande miljömål är att Tranemo kommun kännetecknas av god miljö och ett hållbart samhälle i alla avseenden.

I den strategiska planen poängteras hållbarhetsperspektivet för hållbar utveckling.

Den kommunala organisationen ska verka för att:

- Dess verksamhet ska vara tillgänglig för alla invånare.
- Alla invånare ska bli bemötta på ett positivt och professionellt sätt.
- Kommunen levererar tjänster med god service och hög kvalitet
- Alla invånare ska känna att de blir lyssnade på.

Kommunen har identifierat sex strategiskt viktiga och centrala områden inför framtiden som sedan har fått delmål. Dessa är:

Skola	Infrastruktur/kommunikationer
Vård och omsorg	Näringsliv
Boende	Kultur och föreningsliv

2.7.3.2 Lokala miljömål

Klimatmålet är kommunens övergripande mål. Lokala mål har även tagits fram för kommunens vatten, en giftfri miljö, natur och god bebyggd miljö. Följande lokala miljömål bedömts vara relevanta inom avfallsområdet:

Giftfri miljö

Kommunen skall verka för:

- En säker avfallshantering

God bebyggd miljö

Kommunen skall verka för att:

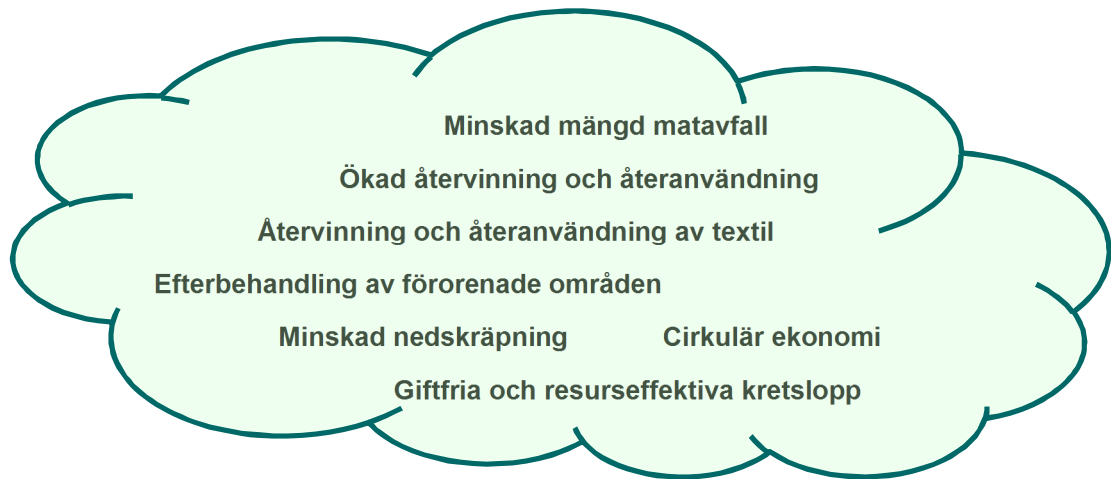
- Samhällsplaneringen i kommunen sker utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Samhällsplanering syftar till att ge alla människor en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk och ekologisk utveckling underlättas.

Frisk luft

Kommunen skall verka för att:

- dess verksamheter ska vara fossilbränslefria.

3 TRENDSPANING



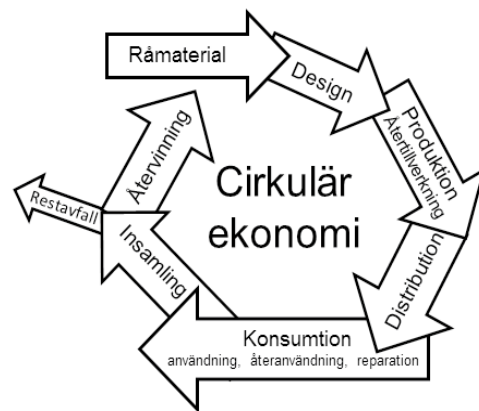
3.1 FÖRÄNDRINGAR PÅ EU-NIVÅ

3.1.1 Cirkulär ekonomi

I en cirkulär ekonomi förebyggs avfall genom att minska såväl avfallets mängd som innehållet av farliga ämnen, som gör att avfallet inte kan användas som en resurs. Produkter kan demonteras, repareras och uppgraderas, så att de blir mer hållbara och får längre livslängd. Deponering av avfall som är möjligt att återvinna fasas ut och materialåtervinning, eller i andra hand energiåtervinning, ökar.

Cirkulär ekonomi innebär t ex

- Mindre mängd avfall - avfall som resurs
- Tjänster och funktioner (t ex uthyrning) istället för produkter.
- Grönare och effektivare produkter (ekodesign).
- Gemensamt användande och ägande av produkter
- Reparation, uppgradering och återförsäljning



EU-kommissionen antog i december 2015 ett paket gällande cirkulär ekonomi. Förslaget innehåller två delar: en handlingsplan för en cirkulär ekonomi samt ett avfallspaket med förslag på revideringar av sex direktiv på avfallsområdet. I juni 2016 redovisade EU:s ministerråd att man stödjer paketet. Under 2016-2017 ska EU-kommissionens förslag att behandlas i EU:s ministerråd och i EU-parlamentet

3.1.2 Revidering av EU:s avfallsdirektiv

Inom EU pågår arbeten med att revidera flera direktiv rörande avfall, däribland avfallsdirektivet. Ett förslag till nytt avfallsdirektiv presenterades för parlamentet i mars 2017 efter att miljöutskottet röstat om sina förändringar i det ursprungliga förslaget under januari 2017. Förhandlingar planeras ske mellan ministerrådet och parlamentet under året och förhoppningen är att det nya avfallsdirektivet ska kunna beslutas under 2017. men kan även dröja in på 2018.

Förslagen till förändringar berör definitionen av vad som är kommunalt hushållsavfall, förlängt producentansvar, förebyggande och återvinning, återvinningsmålen samt centrala förslag till ändringar i deponeringsdirektivet.

3.2 FÖRÄNDRINGAR INOM SVERIGE

3.2.1 Miljömål

Inom ramen för arbetet med Sveriges miljömål har Naturvårdsverket tagit fram förslag till nya etappmål. Dessa redovisades till Miljö- och energidepartementet 16 december 2013, men är ännu inte beslutade. De föreslagna etappmålen är:

- **Minskad mängd matavfall**

Matavfallet ska till år 2020 minska med minst 20 %, jämfört med år 2010, sammantaget för hela livsmedelskedjan utom primärproduktionen. Inom primärproduktionen, det vill säga jordbruket och fisket, ska det finnas en handlingsplan för minskat produktionssvinn senast 2016.

Förslag till styrmedel

Naturvårdsverket föreslår ett samlat paket med övergripande styrmedel som riktas mot hela livsmedelskedjan. Detta paket, där många aktörer deltar och bidrar, innehåller riktade kommunikationsinsatser till olika målgrupper, frivilliga överenskommelser mellan handeln eller livsmedelsindustrin och regeringen, skolundervisning om hur man minskar matsvinn samt matsvinnsrådgivare i kommuner och regioner.

- **Återvinning och återanvändning av avfall**

År 2020 tas materialet i avfallet från hushåll och verksamheter till vara så långt som möjligt samtidigt som påverkan på och risker för hälsa och miljö minimeras.

Minst 60 procent av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.

Det är enkelt för hushåll och verksamheter att lämna produkter till återanvändning och avfall till förberedelse för återanvändning.

Landsting och branscher med en betydande potential att bättre ta vara på materialet i avfallet har tagit fram branschspecifika avfallsmål.

Förslag till styrmedel

Förtydligande om att kommunen kan arbeta med förberedelse för återanvändning

- Utveckling av kommunal avfallsplanering och fysisk planering
- Höja återvinningsmålen i förordningarna om producentansvar för förpackningar och returpapper
- Styrmedel för ökad kunskap och kontroll över farliga ämnen vid materialåtervinning
- Viktbaserad avfallstaxa
- Vägledning om att kommunen ska tillhandahålla insamlingssystem för materialåtervinning av grovavfall i plast
- Krav på godkänt insamlingssystem för insamling av tidningar och förpackningar
- Styrmedel för insamling i materialströmmar
- Krav på att verksamheter ska upprätta avfallshanteringsplaner
- Initiera utvecklingen av mål för landsting och branscher

För flera av styrmedlen ovan gäller att de behöver kombineras med informations- och kommunikationsinsatser för att uppnå beteendeförändringar hos avfallslämnarna.

- **Textilier och textilavfall**

År 2020 är kretsloppen för textilier så långt som möjligt resurseffektiva och fria från farliga ämnen.

- Senast år 2018 finns lättillgängliga insamlingssystem som säkrar att textilier i första hand återanvänds.
- År 2020 återanvänds 40 procent av de textilier som satts på marknaden.
- År 2020 materialåtervinns 25 procent av de textilier som satts på marknaden, i första hand till nya textilier.
- Senast 2020 underlättas kretsloppet för textilier av att särskilt farliga ämnen och andra ämnen med oönskade egenskaper inte förekommer i nyproducerade textilier.

Förslag till styrmedel

Naturvårdsverket föreslår ett styrmedelspaket bestående av producentansvar och information för att ändra konsumentbeteende. Ett producentansvar innebär att producenter får ta ett större ansvar för att ta fram resurseffektiva textilier, utan farliga ämnen, som går att återanvända och återvinna på ett enkelt sätt.

- **Efterbehandling av förorenade områden**

Etappmålet för efterbehandling av förorenade områden innebär att:

- Minst 25 procent av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Minst 15 procent av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön är åtgärdade år 2025.
- Användningen av annan teknik än schaktning följt av deponering, utan föregående behandling av massorna, har ökat år 2020.

3.2.2 Producentansvar för förpackningsavfall

Regeringen tillsatte 2015 en utredning som skulle ta fram förslag om hur förändringar i ansvaret för insamling av förpackningsavfall och returpapper från hushållen kan utformas. Målet var att flytta över producenternas ansvar för dessa två produktgrupper till kommunerna.

Frågan om kommunerna ska komma att ta över insamlingsansvaret för förpackningar och tidningar från producenterna (FTI) har diskuterats under flera år och det tycks ännu vara långt till beslut. Allianspartierna tillsammans med SD vill att insamlingsansvaret ska ligga kvar på producenterna. Dessa partier utgör också majoriteten i riksdagens miljö- och jordbruksutskott. Regeringspartierna (S, MP och V) vill däremot att kommunerna ska överta insamlingsansvaret.

I slutet av mars i 2016 lade regeringens utredare fram ett utkast till avfallsutredning, som bl a visade på hur ett kommunalt insamlingsansvar för förpackningar och returpapper kan utformas. Utredningens huvudalternativ innebär

- att kommunen ska överta insamlingsansvaret,
- att förpackningar och tidningar ska samlas fastighetsnära när det är tekniskt, miljömässigt och ekonomiskt rimligt,
- att kommunen ska få ersättning för insamlingen av förpackningar mm via ett frivilligt ersättningssystem (Jfr Elkretsen),
- att matavfall ska sorteras ut och i första hand behandlas genom rötning.

Oenighet råder alltså i frågan och det kommer troligen att dröja till riksdagen kommer att fattar beslut i om detta. Det är därmed även oklart om och när insamlingsansvaret kommer att föras över till kommunerna. Innan detta kan ske måste det även finnas en överenskommelse beträffande ersättningen till kommunerna. Miljöminister Karolina Skog angav i februari (DN 2017-02-02) att politiska förhandlingar skulle påbörjas i april 2017 och att målet är att kunna lägga fram ett färdigt förslag till riksdagen innan valet 2018.

3.2.3 Minskad nedskräpning

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen tagit fram förslag på ändringar i gaturenhållningslagen så att kommunernas ansvar förtydligas och utökas. Utredningen presenterades 27 oktober 2016.

Naturvårdsverkets förslag innebär att kommunerna i högre utsträckning än idag behöver vidta åtgärder till skydd för växter, djur och naturmiljöer som är tillgängliga för allmänheten. Man har även övervägt möjligheten till att göra det straffbart att slänga småskräp på marken genom att införa nedskräpningsbot, men bedömt att detta inte vore skäligen.

3.2.4 Gifrfria och resurseffektiva kretslopp

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen kartlagt avfallsströmmar med innehåll av särskilt farliga ämnen och analyserat hur avfalls- och kemikalielagstiftningen tillämpas för återvunna material. Man lämnar inga förslag till förändrad hantering av avfallsströmmar men identifierar fyra avfallsströmmar som kräver särskild uppmärksamhet:

- PVC
- Plast från bilar
- Plast från elutrustning

- Återvunnet däckmaterial i konstgräsplaner

Som en del av uppdraget har Naturvårdsverket tillsammans med några kommuner och länsstyrelser genomfört ett samverkansprojekt med tillsynsbesök på återvinningsföretag. Det konstaterades att det finns brister i företagens kunskap om kemikalielagstiftningen och att information och vägledning är ett viktigt första steg för att komma tillrätta med de brister som identifierats.

3.2.5 Avfallsförebyggande program

3.2.5.1 Nationellt avfallsförebyggande program

Det senaste avfallsförebyggande programmet presenterades juni 2015, men arbetet med ett nytt avfallsförebyggande program har påbörjats. Det nya programmet kommer att ingå i den kommande nationella avfallsplanen för 2018-2023, se avsnitt 3.3.6 nedan.

Under arbetet med det nationella avfallsförebyggande programmet har Naturvårdsverket tagit fram fyra konsekvensbedömningar av möjliga åtgärder och styrmedel för att se om dessa är samhällsekonomiskt rimliga att införa. Följande har studerats:

- Reparationsavdrag (REP-avdrag), dvs. avdragsgilla reparationstjänster
- Loggbok för byggnader för att se vilka typer av material som byggs in idag och bevara informationen tills byggnaden ska renoveras eller rivs
- Sänkt kyltemperatur i butiker och hushåll
- Informationskampanj för att minska mängden matavfall i hushåll

Boverket har undersökt om det finns förutsättningar för att införa reglering av loggbok för byggprodukter vid nybyggnad av byggnadsverk. Boverket föreslår, genom ett författningsförslag, att loggbok ska tas fram och användas för vissa typer av byggnadsverk.

3.2.5.2 Avfallsförebyggande program - textil

Naturvårdsverket har haft ett uppdrag av regeringen om att utveckla förslag om hantering av textilier. Förslagen ska styra mot att nå högre upp i avfallshierarkin genom såväl avfallsförebyggande åtgärder som ökad återanvändning och materialåtervinning av textilier, samt mot giftfria kretslopp. Uppdraget redovisades den 26 september 2016.

Förslagen i korthet:

- skapande av en dialoggrupp med textilbranschen
- riktat stöd till hållbara affärsmodeller genom Tillväxtverket
- utredning om avhjälpande av juridiska hinder för att offentliga aktörer ska kunna bidra till ökad återanvändning och återvinning av textilier
- informationsinsatser till konsumenter
- ändringar i avfallsförordningen
- ny förordning om producentansvar.

Utredningen har även föreslagit två mål för en hållbar hantering av textilier:

- Till år 2025 ska mängden textilavfall i restavfallet minska med 60 procent gentemot basår 2015.

- År 2025 ska 90 procent av separat insamlat textilavfall förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Avfallshierarkin ska tillämpas och materialåtervinning ska i första hand ske i form av återvinning till nya textilier.

3.2.6 Reviderad nationell avfallsplan

Naturvårdsverket arbetar med att ta fram en reviderad nationell avfallsplan och ett avfallsförebyggande program för åren 2018-2023. De nuvarande dokumenten gäller till och med december 2017. I Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2017 har regeringen angett att den nya planen ska innehålla en beskrivning av nuläget och en sammanställning av beslutade åtgärder.

Som ett av underlagen för arbetet har Naturvårdsverket under 2016 utvärderat den nuvarande nationella avfallsplanen och det avfallsförebyggande programmet. Den reviderade planen med avfallsförebyggande program ska enligt plan beslutas under slutet av 2017.

3.2.7 Cirkulär ekonomi

En särskild utredning om cirkulär ekonomi redovisades i mars 2017. Utredningen analyserar hinder som kan finnas i lagstiftningen och vilka styrmedel som behövs för att öka återanvändningen av produkter. Utredningen riktar i första hand in sig på produkter på konsumentmarknaden och det övergripande målet är att nå en mer resurseffektiv och cirkulär samhällsekonomi.

4 MÅL OCH FOKUSOMRÅDEN

För att identifiera vilka mål och fokusområden som bör vara prioriterade i kommunens arbete för en hållbar avfallshantering, har vid framtagande av avfallsplanen förutom avfallstrappan även de nationella och regionala miljömålen beaktats liksom de övergripande politiska resultatmål som finns angivna för kommunen som helhet.

I uppföljningsarbetet kommer avfallsplanens mål som anges i avsnitten nedan, att redovisas som respektive verksamhets resultatmål, där detta är lämpligt. Åtgärder följs upp som aktiviteter/åtgärder inom ramen för kommunens övergripande målarbete.

Inga mål eller åtgärder har tagits fram för verksamhetsavfall, som inte ingår i kommunens renhållningsansvar, då kommunen har mycket begränsade möjligheter att påverka uppkomsten och hanteringen av sådant avfall liksom att följa upp detta. I avsnitt 9 nedan ges en översiktlig beskrivning av det verksamhetsavfall som uppkommer i kommunen och hur det hanteras.

De mål och åtgärder som valts ut för genomförande är sådana som kommunens renhållningsorganisation anser sig råda över och som man bedömer vara ekonomiskt och organisatoriskt realistiska för den aktuella tidsperioden.

4.1 FOKUSOMRÅDE 1: DET SKA VARA LÄTT ATT GÖRA RÄTT

Kommunens invånare har en central roll för genomförandet av avfallsplanen. Det är därför viktigt att de förstår varför man ska sortera avfallet, vilken miljönytta sorteringen ger och att informera om vad som händer med avfallet efter sortering. Det ska därför vara lätt för invånarna att göra rätt vid hantering av avfall.

Insamlingssystemen ska vara enkelt utformade för att underlätta så att alla ska kunna göra rätt och information om sortering ska vara lättbegriplig och lättillgänglig. En viktig del av fokusområdet är att invånarna ska vara nöjda med insamlingshanteringen. Avfallshanteringen och insamlingen ska också vara estetiskt tilltalande, ha god tillgänglighet och säkerhet för hushållen.

4.1.1 Delmål

Mål 1.1 Minst 90 procent av hushållen i Tranemo kommun ska vara nöjda med avfallshanteringen (enligt SKL:s modell eller egen tolkning via NKI eller annat som bedöms som likvärdig).

Åtgärd 1.1 Information och kundnöjdhet	Tidplan	Ansvarig
Upprätta en långsiktig kommunikationsstrategi för hur avfallsfrågorna ska kommuniceras i kommunen. Detta kan göras t ex ihop med övriga kommuner i Region Sjuhärad.	2018	Tekniska sektionen
Genomföra kundenkät/mätning av kundnöjdhet med avseende på avfallshanteringen (insamlingssystem, sortering och nedskräpning) inom kommunen.	2019/2020	Tekniska sektionen

Ta fram ett grundläggande paket med information att använda vid olika tillfällen. Paketet hålls uppdaterat och byggs ut efterhand genom att det anpassas till olika målgrupper (företag, föreningar, barn, vuxna osv)	2019	Tekniska sektionen
Erbjuda kortare utbildningar (t ex studiebesök på ÅVC) till föreningar, verksamhetsutövare, skolor och kommunala verksamheter inom grundläggande avfallshantering.	2020	Tekniska sektionen
Avfallsinformation med lämpligt tema skickas även i fortsättningen med renhållningsfakturan.	Årligen	Tekniska sektionen
Tillsammans med övriga kommuner i Region Sjuhärad delta i Håll Sverige Rent och Avfall Sveriges kampanjer och andra passande evenemang.	Årligen	Tekniska sektionen
Utöka servicegraden vid ÅVC. Kunnig personal vid ÅVC, vidareutbildning	Årligen	Tekniska sektionen
Behålla servicen i form av Insamlingsbilen och Miljöbilen	Årligen	Tekniska sektionen

4.2 FOKUSOMRÅDE 2: MINSKADE AVFALLSMÄNGDER

Avfallsmängderna har under många år ökat både i Sverige och inom övriga EU. Genom att minska mängden avfall, genom att vi ser till att avfall inte uppkommer, minskar även behovet av värdefulla resurser i form av material och energi. Minskade avfallsmängder leder också till minskade utsläpp från produktion, från transporter och från avfallshanteringen.

På 1950-talet gjorde en svensk i genomsnitt av med 50 kg avfall per person och år, idag gör vi av med ca 450 kg.

Varje år slängs det cirka en miljon ton mat i Sverige. Mycket av maten är helt ätbar. Enligt Livsmedelsverkets beräkningar slänger varje hushåll mat för cirka 5 000 kronor årligen.

Andelen onödigt matavfall från hushållen är 35 % av mängden matavfall från hushållen, vilket motsvarar 28 kg per person och år.

Enligt Naturvårdsverket siffror slänger varje svensk årligen cirka 19 kilo ätbar mat i soporna och 26 kilo ätbar mat och dryck hålls bort i slasken. Samtidigt står den svenska livsmedels-hanteringen står för cirka 50 % av övergödningen och 20-25 % av vår klimatpåverkan.

4.2.1 Delmål

Mål 2.1 Mängden hushållsavfall per invånare ska vara oförändrad eller minska under åren 2018-2023.

Mål 2.2 Kommunen ska verka för att minskad uppkomst av matavfall.

Åtgärd 2.1 Hushållsavfall	Tidplan	Ansvarig
Information och kommunikation enligt delmål 1.1.	Årligen	Tekniska sektionen
Åtgärd 2.2 Matavfall		
Utbilda och informera lärare och elever vid kommunens skolor om vikten att minska matsvinnet och hur de kan göra.	Årligen	Tekniska sektionen & Kostenheten
Ordna en tävling för skolorna i att minska matsvinnet.	2019/2020	Tekniska sektionen & Kostenheten
Utbilda och informera skolkök och storkök i kommunens verksamheter om vikten att minska matsvinnet och hur de kan bära sig åt.	Årligen	Tekniska sektionen & Kostenheten
Fortsätta arbetet med att minska serveringskantinerna inom kommunala verksamheter för att minska svinnet.	Årligen	Tekniska sektionen & Kostenheten
Mäta mängden matavfall från kommunens verksamheter	Årligen	Kostenheten

4.3 FOKUSOMRÅDE 3: ÖKAD ÅTERANVÄNDNING

Det finns en betydande potential att minska miljöpåverkan genom att produkter återanvänds. Återanvändning kan handla om att reparera saker, skänka vidare prylar som man inte längre behöver, göra om dem till något annat (återbruk) eller att sälja dem. Naturvårdsverket har satt upp målet att återanvändningen av hushållens avfall ska öka, bl a genom att det blir enklare för hushållen att lämna material och produkter till återanvändning eller till förberedelse för återanvändning.

Du sparar 97 % energi när du köper secondhand-kläder jämfört med att köpa nya.

Det går åt mellan 7000 och 29 000 liter vatten och 0,3 till 1 kilo olja för att producera ett kilo ny bomull.

Vi köper ungefär 12,5 kilo kläder och textil per person i Sverige. Av dessa slängs cirka 8 kilo i soporna.

Varje år kastas datorer som skulle vara värda cirka 650 miljoner kronor på begagnatmarknaden.

Sjuhäradskommunernas målsättning är att 2020 ska fler använda sig av återbruk vid återvinningscentralerna i större utsträckning än år 2011. Fler produkter ska återanvändas istället för att materialåtervinnas eller energiutvinnas. Kommunerna vill även öka invånarnas förståelse och kunskap kring kretslopps-tänkande. Återanvändning ska uppmuntras både internt inom kommunen och hos invånare och verksamheter. På ÅVC Returen ska personalen uppmuntra

besökare att lämna avfall för åter-användning. I informationsmaterial ska enkla tips ges på återanvändning som hushållen kan använda.



Tranemo kommun vill fortsätta utveckla återbruksverksamheten Returhuset, butiken Återbrukets insamling på ÅVCn, driva second-handbutiken Värdefullt samt stärka orten Limmared som målpunkt och inspiration för återanvändning och återbruk.

Delmål 4.3.1

Mål 3.1 Mängden hushållsavfall som återanvänds ska öka.

Mål 3.2 Minst 40 procent av invånarna över 18 år ska i enkät ange att de minst 5 gånger om året handlar med begagnade varor.

Åtgärd 3.1 – 3.2 Återanvändning	Tidplan	Ansvarig
Utöka och utveckla arbetet med Returhuset på ÅVC:n	Årligen	Tekniska sektionen
Förbättra mottagningen på ÅVC för att fånga upp material som kan återanvändas. Skyltar vid entrén och kampanjvis ha mottagningsvärdar vid entrén.	2019	Tekniska sektionen
Informera invånarna om återanvändning och synliggöra Returhuset, samt befintlig second-hand verksamhet.	Årligen	Tekniska sektionen
Öka återanvändningen av möbler och övrig inredning inom kommunens verksamhet	2019	Tekniska sektionen /Fastighet

4.4 FOKUSOMRÅDE 4: ÖKAD ÅTERVINNING

Ökad återvinning är steget under återanvändning i avfallshierarkin, vilket innebär att produkter eller avfall som inte kan återanvändas ska materialåtervinnas i så hög grad som möjligt.

Den totala mängden avfall och avfallens farlighet ska ha minskat år 2020 jämför med år 2004 enligt den regionala avfallsplanen. Sjuhäradskommunerna har satt upp mål för nedskräpning, farligt avfall, producentansvarsavfall, kärl och säckavfall samt övrigt hushållsavfall.

*Varje år återvinner svenskarna pappersförpackningar som motsvarar en miljon träd.
En konserverburk som återvinns spar energi som räcker till 7 timmars tv-tittande.*

Naturvårdsverket har satt upp mål om att nedskräpning ska minska i bl a städer och naturområden. Nedskräpningen i Sjuhärads kommuner har ökat över tid och därför vill kommunerna i region Sjuhärad arbeta för att minska nedskräpningen.

*En återvunnen aluminiumburk sparar energi som räcker för ett dygns datoranvändning.
Återvinn din dagstidning – du kan koka 38 koppar kaffe på den energi som sparas!*

Tranemo kommun ska inte bidra till spridning av kemikalier och för naturen, människor och djur, farliga ämnen. För att allt farligt avfall ska kunna samlas in krävs att invånarna har tillräcklig kunskap om vad som är farligt avfall och förstår varför det farliga avfallet ska samlas in enligt kommunens föreskrifter.

*Om alla kapsyler lämnas in till återvinning räcker stålet som återvinns till 2 200 nya personbilar – varje år!
För varje kilo plast som återvinns sparas en liter olja och två kilo koldioxid.*

Ett gemensamt mål för hela Sverige är att öka materialåtervinningen. Kommunen bör därför sträva efter att minst nå det uppsatta målet på 50% materialåtervinning till 2020. Allmänt ska kommunen arbeta för att nå de mål som ställs i den nationella avfallsplanen, om dessa mål är nådda så ska kommunen arbeta för att upprätthålla och förbättra resultatet.

Att återvinna materialet i en stålcykel ger energi som räcker till att värma badvatten till 16 badkar.

4.4.1 Delmål

- Mål 4.1 Nedskräpningen i kommunen ska minska.
- Mål 4.2: Källsorteringen inom kommunens egna verksamheter ska öka.
- Mål 4.3 Till 2020 ska plockanalyser visa att allt farligt avfall samlas in och att det omhändertas av godkända anläggningar och transportörer.
- Mål 4.4 Andelen förpackningar i restavfallet ska minska med 50 % jämfört med 2015.
- Mål 4.5 Minst 60 % av avfallet från hushåll och motsvarande avfall från verksamheter förbereds för återanvändning eller materialåtervinns.
- Mål 4.6 Minst 50 % av matavfallet från hushåll, storkök, butiker och restauranger sorteras ut och behandlas biologiskt så att växtnäring tas tillvara, och minst 40 % av matavfallet behandlas så att även energi tas tillvara.

Åtgärd Övergripande	Tidplan	Ansvarig
Genomföra plockanalyser av hushållens kärl-och säckavfall efter att nytt insamlingssystem införts.	2019/2020	Tekniska sektionen

Åtgärd mål 4.1 Nedskräpning		
Skräpplockardagar genomförs av kommunens skolor.	Årligen	Tekniska sektionen
Inkludera nedskräpning i information (se även delmål 1.1).	2018	Tekniska sektionen
Utveckla en rutin för nedskräpningsärenden som anmäls till kommunen.	2021	Tekniska sektionen, Samverkansnämnd miljö & bygg, och ansvarig skog & park
Åtgärd mål 4.2 Ökad källsortering i kommunens verksamheter		
Utveckla sorteringen av avfall i kommunhuset. Nya återvinningsbänkar i Foajén, Gräddhyllan och lunchrum.	2019	Tekniska sektionen/ Fastighet
Åtgärd mål 4.3 Farligt avfall		
Fortsätta insamlingen med Miljöbilen och utöka informationsarbetet om Miljöbilen till hushållen.	Årligen	Tekniska sektionen
Informera hushåll och verksamheter om vad farligt avfall är, varför det ska sorteras ut och var det ska lämnas (se även delmål 1.1).	Årligen	Tekniska sektionen
Åtgärd mål 4.4 Producentansvar		
Årliga samråd med Förpacknings- och tidningsinsamlingen för att utvärdera och förbättra insamlingen. Verka för förbättrad miljö kring återvinningsstationer (ÅVser).	Årligen	Tekniska sektionen
Mål 4.5 – 4.6 Hushållsavfall inkl matavfall		
Informationskampanj för att mer avfall ska sorteras ut och lämnas till ÅVS och ÅVC Returen (även delmål 1.1).	2020, därefter årligen	Tekniska sektionen
Behålla öppettiderna vid ÅVC Returen.	Årligen	Tekniska sektionen
Införa insamling för återvinning av textil på ÅVC Returen.	2020	Tekniska sektionen
Införa insamling av matavfall för samtliga hushåll.	2018	Tekniska sektionen
Arbeta för att införa tillsyn hos abonnenter som anmält kompostering av matavfall och/eller slam, urin och latrin.	2021	Tekniska sektionen
Införa genomskinliga säckar på ÅVC i syfte att förbättra sorteringen av avfallet.	2020	Tekniska sektionen
Arbeta för att utöka informationen om möjligheterna till återvinning som lämnas i samband med rivningslov	2021	Tekniska sektionen Fastighet

4.5 FOKUSOMRÅDE 5: ENERGIUTVINNING

Ur avfall som inte kan materialåtervinnas kan energin i avfallet tas tillvara genom att avfallet bränns upp och blir till fjärrvärme och el. Värmen från förbränning av avfall motsvarar drygt en femtedel av det totala behovet av fjärrvärme i Sverige.

Genom att organiskt avfall, som matavfall och kommunalt avloppsslam, rötas fås biogas, som kan förädlas till fordonsbränsle. Genom att använda fordonsgas istället för bensen eller diesel, minskar trafikens påverkan på klimatet och de ändliga resurserna av olja sparas.

På gasen som utvinns från en påse matavfall (bruna påsen) kan du köra 2,5 km.

En biogasdriven bil kan köra 75 km på 1 000 bananskal.

Med en biogasdriven bil minskar koldioxidutsläppen med 73 %.

4.5.1 Delmål

Mål 5.1 Senast 2018 ska minst 50 procent av matavfallet från hushåll, restauranger, storkök och butiker sorteras ut så att växtnäringen tas tillvara, där minst 40 procent behandlas så att även energi tas tillvara.

Mål 5.2 Senast 2020 ska allt fettavskiljnings slam skickas direkt till rötningsanläggning.

Åtgärd	Tidplan	Ansvarig
Utreda möjligheten att vid kommande entreprenad-upphandlingar efterfråga sopbilar som drivs på kretsloppsanpassat bränsle, förslagsvis fordonsgas.	2018	Tekniska sektionen
Utöka insamlingen av matavfall, se även mål 4.5.		
Avtala med slamsugningsentreprenör att allt slam från fettavskiljare ska lämnas direkt till rötningsanläggning.	2019	Tekniska sektionen

4.6 FOKUSOMRÅDE 6: DEPONI

Naturvårdsverket har satt upp målet att risken för negativ miljöpåverkan från nedlagda deponier ska minska. Alla kommuner och Länsstyrelser ska ha identifierat, inventerat och riskklassat alla nedlagda deponier.

Kommunerna i Sjuhärad ska till 2020 fortsätta arbetet med att minimera mängderna avfall som läggs på deponi i jämförelse med 2011.

4.6.1 Delmål

Mål 6.1 Alla nedlagda deponier inom kommunen ska vara inventerade och riskklassade enligt MIFO-metodiken (metodiken (Metod för inventering av förorenad mark)).

Mål 6.2 Kommunen ska ha god kontroll över de nedlagda deponierna Gudarp och Änglarp, så att den negativa påverkan på miljön på lång sikt från dessa minimeras/är liten.

Åtgärd 6.1-6.2 Deponi	Tidplan	Ansvarig
Genomföra MIFO inventering av äldre deponier som saknar riskklass enligt MIFO-metoden	2021	Tekniska sektionen
Fortsatt bedriva kontroll och provtagning av deponierna Gudarp och Änglarp enligt kontrollprogram.	Årligen	Tekniska sektionen
Säkerställa att det finns aktuella drifts- och skötselrutiner samt kontrollprogram för deponierna Gudarp och Änglarp.	Årligen	Tekniska sektionen
Regelbunden utbildning av personal.	Årligen	Tekniska sektionen
För att underlätta vid planering och exploatering tas ett GIS-skikt fram som visar kommunens äldre nedlagda deponier.	2018	Tekniska sektionen/GIS

4.7 ÖVRIGA MÅL

Vi har alla skyldighet att lämna vårt hushållsavfall till kommunens insamlingssystem. Detta är viktigt inte bara av hälsoskäl, utan också för att avfallet ska hanteras och behandlas på ett för miljön bra sätt. Det är kommunens ansvar att detta sker och att allt hushållsavfall transporteras till en lämplig behandlingsanläggning. Att själv ta hand om sitt avfall, utöver kompostering, kräver tillstånd från Samverkansnämnd miljö och bygg. Länsstyrelsens tillstånd krävs för att transportera avfall.

Avfallsverksamheten finansieras via avfallstaxan som varje abonnent ska betala (se avsnitt 2.6). Alla som har hushållsavfall ska av hälso- och miljömässiga skäl ha ett renhållningsabonnemang. Detta är även av vikt för att kommunen ska kunna driva och förbättra avfallsverksamheten.

4.7.1 Delmål

Mål 6.1 Alla som ska lämna hushållsavfall till kommunens insamlingssystem ska ha ett lämpligt renhållningsabonnemang.

Åtgärd 6.1 Övriga mål	Tidplan	Ansvarig
Genomföra en inventering, t ex genom kontroll av lagfartsannonser, kontroll med renhållare och slamtömningsentreprenör, av vilka fastigheter som inte har renhållningsabonnemang.	2019	Tekniska sektionen

5 BESKRIVNING AV KOMMUNEN

5.1 ALLMÄNT

Tranemo kommun är belägen i Västra Götalands län och har en yta på 741 km². Kommunen gränsar till kommunerna Ulricehamn, Gislaved, Jönköping, Svenljunga och Borås.

Orten Tranemo är kommunens största ort och dess centralort. Kommunen består i övrigt av en lång rad livaktiga orter: Limmared, Långhem, Dalstorp, Grimsås, Ambjörnarp, Ljungsarp, Uddebo, Nittorp, Sjötofta, Ölsremma, Hulared, Månstad och Mossebo.



Kommunen hade år 2015 totalt 11 619 invånare, varav ca 78 % bor i tätorterna.

Befolkningsutvecklingen i kommunen har under de senaste tio åren visat på en liten tendens till befolknings-minskning med ca 2 %.

Tranemo kommun har, enligt Kommunfakta 2014, en något högre inpendling än utpendling, där männen står för den största inpendlingen i kommunen medan fler kvinnor pendlar ut ur kommunen till övriga kommuner i länet eller andra län.

5.2 HUSHÅLLEN

I kommunen finns knappt 6000 hushåll och av dessa är ca 70 % inrymda i en- eller tvåfamiljshus. 21 % av hushållen bor i flerbostadshus och ca 9 % av hushållen utgörs av fritidshus.

Figur 3: Större orter inom Tranemo kommun.

Tabell 1: Fördelning av antal hushåll inom kommunen år 2015.

HUSHÅLL	ANTAL
En- eller tvåfamiljshus	4016
Flerbostadshus	1205
Fritidshus	532

5.3 NÄRINGSLIVET

Tillverkningsindustrin är dominerande i kommunen. Över 50 % av alla arbetstillfällen finns inom tillverkningsindustrin inom olika branscher såsom metallindustri, sågverk, träförädlingsindustri, textilindustri, glasbruk, badrums- och kökstillverkning.

Förvärvsfrekvensen är högre både för kvinnor och för män jämfört med riket som helhet. Arbetsmarknadsläget har under många år varit mycket gott, med lägst arbetslöshet i hela landet. Detta tack vare de starka industriföretagen, som är en blandning av internationella

koncerner och familjeföretag. Den offentliga servicen, framför allt inom barnomsorg, skola och äldreomsorg, erbjuder också många arbetstillfällen.

Några stora arbetsgivare i kommunen

Nexans IKO Sweden

Svedbergs i Dalstorp

Ardagh Glass Group

AP & T Presses

CJ Automotive

5.4 AVFALLSORGANISATION

Tekniska sektionen ansvarar på uppdrag av kommunstyrelsen för den kommunala avfallshanteringen i Tranemo kommun.

Insamling, transport och behandling av hushållens avfall upphandlas på entreprenad. Kommunens återvinningscentral ÅVC Returen drivs i egen regi, men transport till behandlingsanläggning och behandling har handlats upp av entreprenör.

Tillsynen över avfallshanteringen utförs av Samverkansnämnden miljö och bygg, som är gemensam för Ulricehamns och Tranemos kommuner.

6 INSAMLING AV AVFALL FÖR HUSHÅLLEN

6.1 ÅTERANVÄNDNING

För att förebygga avfall finns det flertalet möjligheter till att lämna in produkter för återanvändning och återbruk inom kommunen.

6.1.1 Returhuset

På ÅVC Returen finns sedan våren 2015 Returhuset. Returhuset är Tekniska sektionens egen återvinningsmarknad. Här kan privatpersoner skänka saker de inte längre har nytta av men som kan återanvändas och därmed komma till nytta för någon annan. Personalen vid Returhuset ser över, fixar till och ser till att sakerna kan komma till användning på nytt.



6.1.2 Second-hand butiker och loppis

6.1.2.1 Butik Värdefullt

Värdefullt i Tranemo centrum är en butik som drivs av Tranemo kommun. I butiken säljs varor som tillverkas i kommunens dagverksamhet och second hand-varor. En del av verksamheten används som företagspark för att visa upp olika företag i kommunen

6.1.2.2 Butik Återbruk

I Limmared finns secondhandbutiken Återbruk som drivs av Nätverk Sverige-Lettland. Överskottet används till humanitär hjälp i Lettland. Sedan hösten 2010 har Återbruk även en container placerad på Återvinningscentralen Returen där besökare kan lämna in möbler, husgeråd, prydnadssaker m.m.



6.1.2.3 Övriga Second-hand butiker och loppmarknader

Tätorten Limmared har de senaste åren utvecklats som en stor målpunkt för second-hand och vintage-marknaden. Den ena loppmarknaden efter den andra har dykt upp och idag finns ett drygt tiotal olika secondhandbutiker och loppisar på orten som lockar både kommunens invånare och turister. På hemsidan www.ilimmared.se kan information hittas om befintliga butiker och aktuella evenemang på orten.

6.2 ÅVC RETUREN

Återvinningscentralen ÅVC Returen drivs av kommunen i egen regi och ligger i utkanten av Tranemo samhälle, Storgatan 78 (Ambjörnarpsvägen). ÅVC Returen invigdes år 2010. På ÅVC Returen kan hushållen sortera grovavfall och avfall till återvinning i olika fraktioner samt lämna farligt avfall. Det insamlade avfallet transporteras till olika anläggningar för behandling.



Här finns även Returhuset samt insamlingscontainer för second-hand butiken Återbruk, se avsnitt 6.1 ovan.

På ÅVC Returen samlas följande avfallsfraktioner in:

- Elektronikavfall inkl. ljuskällor, batterier, vitvaror, kyl och frys
- Brännbart grovavfall
- Skrymmande brännbart avfall
- Trä
- Däck
- Wellpapp
- Metallskrot
- Icke brännbart grovavfall
- Gips
- Tryckimpregnerat trä
- Kompost
- Trädgårdsris, komposterbart avfall
- Fyllnadsmaterial
- Asbest och eternit
- Farligt avfall

6.3 INSAMLINGSBIL

För den som inte har möjlighet att själv köra grovavfall, elektronik, kyl/frys, m.m. till Återvinningscentralen Returen i Tranemo anordnas kostnadsfri insamling två gånger per år som bokas via Tekniska sektionen i Tranemo kommun. Insamlingen sker i 15 samhällen med omnejd och turerna annonseras i Svenljunga-Tranemo Tidning samt via kommunens hemsida.

Avfall som kan lämnas till insamlingsbilen

- **El- och elektronikavfall** exempelvis: tv, radio, stereo, dator, strykjärn, dammsugare d v s "allt som har en sladd" eller inbyggt batteri.
- **Ljuskällor** exempelvis: lysrör, glödlampor, lågenergilampor.
- **Vitvaror** exempelvis: kyl, frys, värmepump, tvättmaskin, spis, torktumlare/skåp etc.
- **Grovavfall** exempelvis: möbler, större mattor, keramik, porslin, barnvagn, cykel, sanitetsporslin, trädgårdsmöbler.

6.4 MILJÖBIL

Två gånger per år, vår och höst, kör Miljöbilen runt i kommunen och hämtar hushållens farliga avfall. Vilka tider och platser som gäller informeras vid varje insamlingstillfälle om i Svenljunga-Tranemo Tidning samt via kommunens hemsida. Miljöbilen tar endast emot farligt avfall från enskilda personer. Farligt avfall från handel, hantverk eller industri, kan få lämnas till miljöbilen men måste dock förämnas.

6.5 ÅTERVINNINGSTATIONER



Vid de 12 återvinningstationerna i kommunen kan hushållen lämna förpackningar i form av glas, papper, plast metall samt tidningar in. Insamling och vidare behandling sköts av förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI).

Tabell 2: Återvinningstationer och läge för dessa i Tranemo kommun.

STATIONSKOD	ORT	LÄGE FÖR ÅTERVINNINGSTATION
10793	Ambjörnarp	Norr om Lidavägen vid järnvägs korsning
10794	Dalstorp	Vid Verkstads vägen
10795	Grimsås	Bakom f.d. ICA/Posten
15937	Limmared	Norr om Ö Järnvägsgatan/Södra vägen
10799	Ljungsarp	På Kubens parkering
10800	Långhem	Vid brandstationen (Palmgatan)
10802	Nittorp	Vid bilverkstaden (Åsens vägen)
10803	Sjötofta	På stationsplanen
10804	Tranemo C	Bakom ICA Kvantum, infart Parkgatan samt utanför ÅVC Returen
10806	Uddebo	Kalsebo vägen vid vändplats för buss
10807	Ölsremma	Tillfälligt indragen, utredning om ny placering pågår

Utöver återvinningstationerna finns det i Hulared, Mossebo och Månstad s k glasigloos för insamling av glasförpackningar.

7 AVFALL SOM KOMMUNEN ANSVARAR FÖR

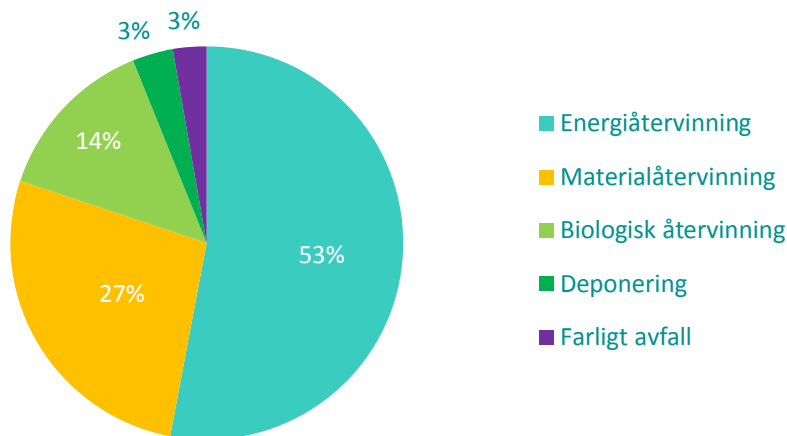
Det har under en femårsperiod, mellan 2011-2015, skett en stadig ökning av avfallsmängderna i kommunen. Totalt under femårsperioden har avfallsmängderna ökat med drygt 20 %. En positiv trend kan ses avseende den biologiska återvinningen där mängden matavfall som gått till biogas-framställning mer än dubblats under samma period. Mängden matavfall som hemkomposterats är dock något överskattad i statistiken.

En sammanställning av förekommande avfallsmängder, hur dessa samlas in, i vilka mängder och hur avfallet slutligen behandlas och vad slutprodukten blir redovisas i Tabell 3.

Tabell 3: Sammanställning av mängden hushållsavfall inom Tranemo kommun under 2015.

AVFALL	INSAMLING	MÄNGDER ÅR 2015 (TON)	BEHANDLING	RESULTAT
KOMMUNALT ANSVAR				
Kärlavfall	Sopbil	1588	Förbränning	Fjärrvärme, fjärrkyla och el
Matavfall (till biogas)	Sopbil	112	Rötning	Biogas
Matavfall (till hemkompostering)	Hemkompostering	495	Hemkompostering	Jord
Trädgårdsavfall (kompost från trädgårdar)	Återvinningscentral	130	Kompostering	Jordförbättrings-material
Grovavfall	Insamlingsbil/ Återvinningscentral	1939	Förbränning/ Återvinning /Deponi	Fjärrvärme, fjärrkyla, el /Återvinning/Deponi
Farligt avfall	Miljöbil/ Återvinningscentral	157	Återvinning/Deponi	Återvinning/Deponi
Avfall från kommunalt avlopp		2550	Rötning	Biogas samt rötrest
Avfall från enskilda avlopp	Slamsugning	Ingår ovan	Rötning	Biogas
PRODUCENT-ANSVAR				
Förpackningar och tidningar	Förpacknings- och tidningsinsamlingen	958	Återvinning	Nya råvaror/energi
Elektriska produkter	El-Kretsen	220	Återvinning/ förbränning	Nya råvaror/energi

Den största delen av det avfall som uppkommer i kommunen går till återvinning. Enbart en liten del går till deponering eller består av farligt avfall vilket visas i Figur 4.

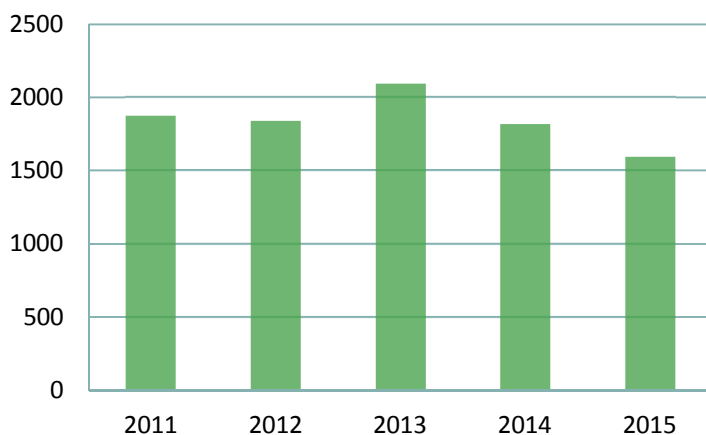


Figur 4: Behandling av insamlat hushållsavfall från Tranemo kommun under 2015.

7.1 KÄRLAVFALL (BRÄNNBART)

Med kärlavfall avses i avfallsplanen den del av hushållsavfallet som normalt läggs i kärl, d.v.s. *brännbart restavfall*. Med kärlavfall avses här även avfall enligt ovan som samlas upp i container eller annan typ av behållare som beställaren tillhandahåller. Grovavfall, trädgårdsavfall, elavfall, farligt avfall och avfall som lämnas i producenternas insamlingssystem ingår inte i begreppet kärlavfall.

Abonenterna gav 2015 upphov till ca 1 600 ton brännbart hushållsavfall som samlas in som kärlavfall vilket motsvarar ca 137 kg/person och år.



Figur 5: Mängder insamlat kärlavfall (brännbart avfall) i Tranemo kommun åren 2011-2015.

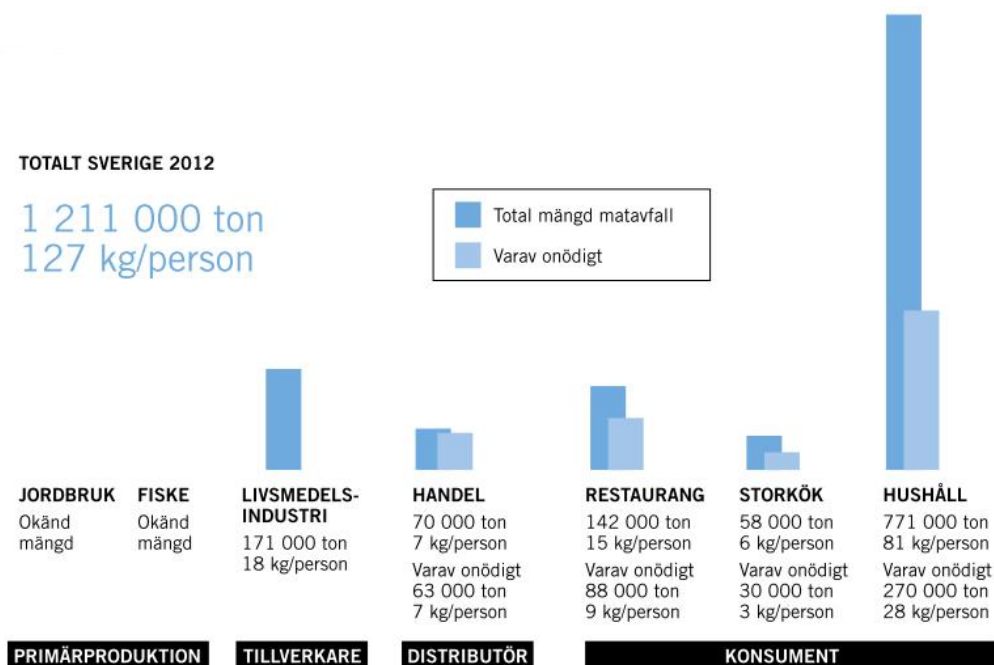
Abonenterna är uppdelade i följande kategorier:

- Året runt boende, villa
- Året runt boende flerbostadshus och verksamheter
- Fritidshus med sommarhämtning maj till september

Ordinarie hämtning av kärlavfall i Tranemo kommun sker med olika intervall beroende på om hämtningen sker i tätort, glesbygd, flerbostadshus m.fl. samt fritidsbostäder. Avfallet transporteras efter insamling till förbränningsanläggningen Ryaverket i Borås.

7.2 MATAVFALL

Enligt Naturvårdsverkets statistik uppkom det under 2012 cirka 1 210 000 ton matavfall, vilket motsvarar cirka 127 kg/år och person. Den totala mängden matavfall består av matavfall från tillverkare, distributörer och konsumenter. Avfall från jordbruk och fiske har inte räknats med, då statistiken inte var fullständig. Som framgår av figur 6 uppkommer huvuddelen av matavfallet i hushållen.



Figur 6: Matavfallsmängder i Sverige år 2012 (Källa: Naturvårdsverket rapport, Matavfallsmängder i Sverige, 2014)

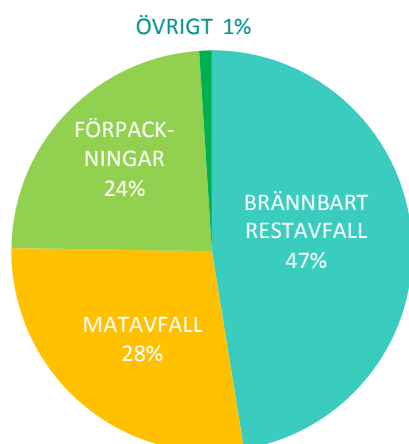
Mängden matavfall i Sverige uppgick under 2014 till nästan 1 278 000 ton matavfall. Det motsvarar i genomsnitt 134 kg matavfall per person. Siffrorna för 2014 innefattar även mat och dryck som hålls ut via avloppet i hushållen liksom matavfall från jordbruk och fiske.

I Tranemo kommun har enfamiljshushåll uppmanats att hemkompostera matavfallet och taxan har varit styrd för att nå dit. Ingen insamling av matavfall från enfamiljshus utförs i nuläget. Av enfamiljshushållen i Tranemo kommun har ca 80 % (år 2014) valt att ha ett abonnemang med hemkompostering. Enligt kommunens statistik för 2015 uppskattades mängden matavfall som hemkomposterades till 495 ton. Detta motsvarar 52, 2 kg/år och invånare, vilket är betydligt lägre än de 127 kg/år och person som Naturvårdsverket redovisar. Om man antar att varje invånare i Tranemo kommun slänger 127 kg matavfall per år motsvarar detta totalt nästan 1480 ton matavfall per år.

Plockanalyser hos abonnenter i kommunen som anmält att de hemkomposterar sitt matavfall har dock visat att hemkomposteringen inte är särskilt effektiv. Av det avfall som hamnar i det brännbara restavfallet består ca 1/3 av matavfall enligt plockanalyserna (Figur 7). Mängden matavfall som hemkomposterar bedöms därmed vara klart överskattad.

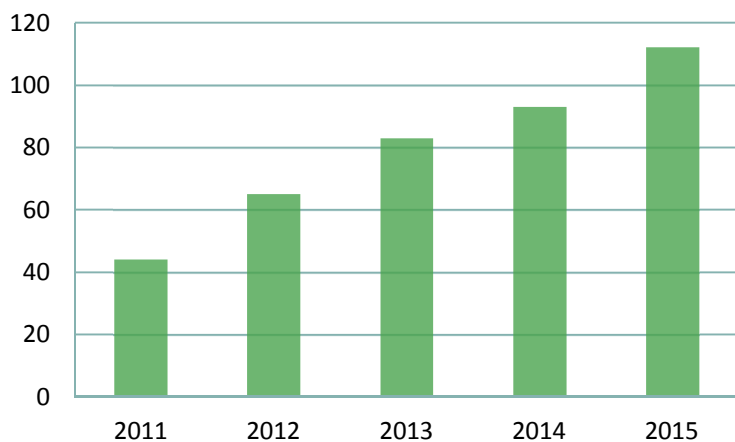
Då matavfallet förbränns krävs att energi tillförs för att det ska kunna brinna, istället för att som vid rötning energi istället kan utvinnas. Vid rötning och kompostering kan näringsämnen i matavfallet tas tillvara, vilket inte går när matavfallet förbränns. Kommunens kostnader för att

förbränna avfall ökar också, då avfall som enligt miljöbalkens avfallshierarki ska behandlas på annat sätt skickas till förbränning.



Figur 7: Resultat från plockanalys 2014 hos abonnenter som meddelat att de hemkomposterar sitt matavfall.

Offentliga verksamheter som exempelvis skolor, förskolor, ålderdomshem samt flerfamiljshus samt restauranger har redan idag möjlighet att sortera ut matavfall som hämtas av entreprenör på uppdrag av kommunen. Under 2015 samlades ca 110 ton matavfall in i Tranemo kommun, se figur 8. Hämtning av utsorterat matavfall sker med ordinarie enfacks-bilar. Matavfallet körs därefter till biogasanläggningen Sobacken i Borås för rötning och biogasframställning.



Figur 8: Mängden matavfall som skickats till biogasanläggning under åren 2011-2015.

I Tranemo kommun är det inte tillåtet att installera en avfallskvarn för matrester i avloppet. Användningen av avfallskvarnar kan dels ge problem i avloppsledningarna, dels medförde en större mängd slam och därmed en ökad kostnad, då eftersom slammet bl a körs bort med lastbil.

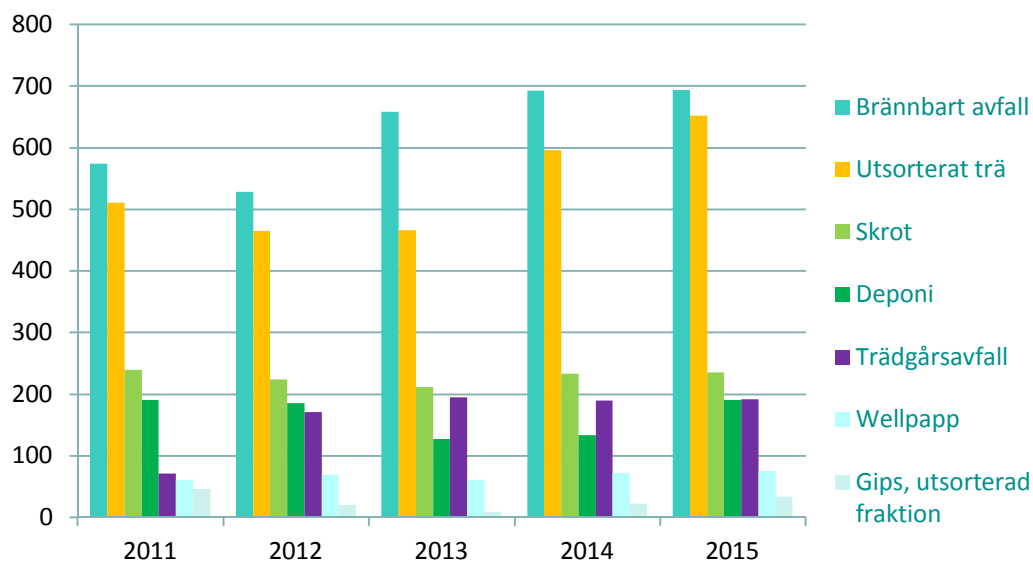
7.3 GROVAVFALL

Grovavfall avser hushållsavfall som är så tungt, skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl. Det kan vara sådant som trasiga möbler, verktyg utan sladd eller batteri, metallskrot m.m.

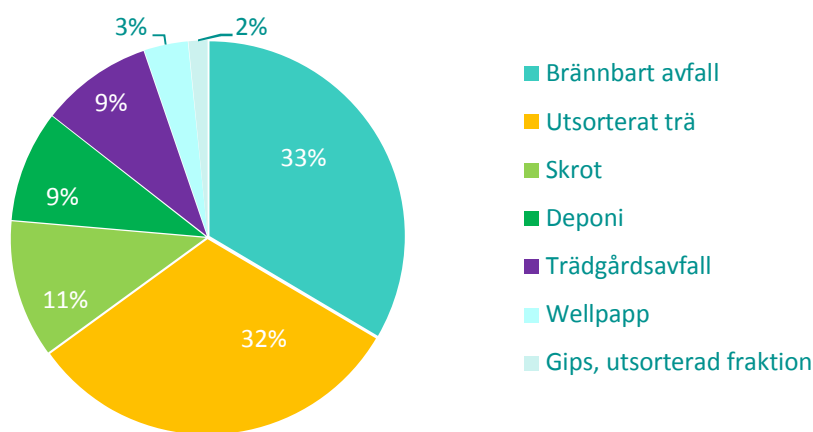


Figur 9: Brännbart grovavfall som kompakteras vid ÅVC Returen.

Under 2015 samlades ca 2070 ton grovavfall in, varav ca 130 ton trädgårdsavfall i Tranemo kommun, vilket totalt motsvarar ca 180 kg/person. De avfallsfraktioner som ingår samt mängder redovisas i Figur . Hushållen grova avfall samlas in på Återvinningscentralen Returen samt via insamlingsbilen två gånger per år. Grovavfallet transporteras därefter av entreprenör till godkända anläggningar för lämplig behandling såsom kompostering, förbränning, återvinning eller deponering.



Figur 10: Insamlade mängder av grovavfall åren 2011-2015.



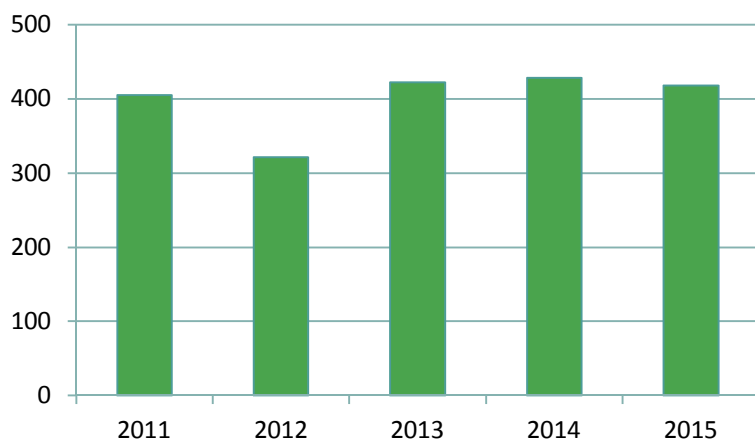
Figur 11: Grovavfallets fördelning i olika fraktioner under 2015.

7.4 FARLIGT AVFALL



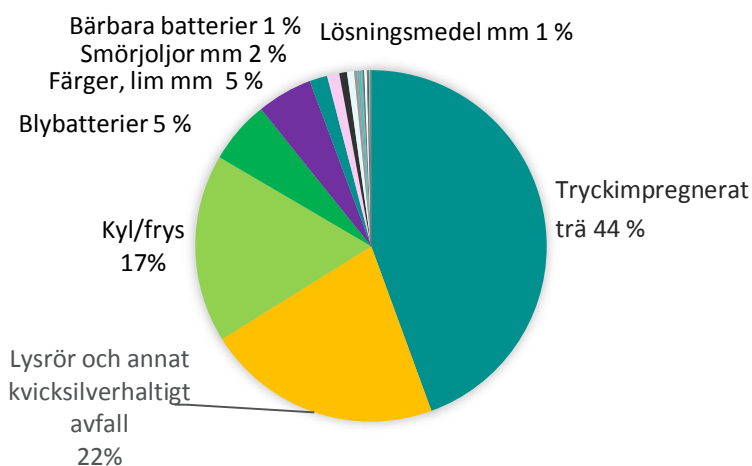
Farligt avfall kan vara sådant som glykol, bekämpningsmedel, kvicksilvertermometrar, elektronik, lim och färgrester, lösningsmedel, olja, lysrör och lågenergilampor. En fullständig definition av farligt avfall återfinns i Avfallsförordningen (2011:927) där alla kategorier av farligt avfall definieras i förordningens bilaga 4.

Under 2015 samlades det totalt in ca 157 ton farligt avfall inom Tranemo kommun vilket motsvarar ca 13,5 kg/person och år. I siffrorna för farligt avfall inkluderas även visst elavfall och batterier (gäller även figur 12 och 13 nedan).



Figur 12: Insamlad mängd farligt avfall åren 2011-2015 (ton).

ÅVC Returen tar emot hushållens farliga avfall, som antingen lämnas in direkt av hushållen eller som hämtas upp av miljöbilen två gånger per år inom kommunen. Det farliga avfallet hämtas därefter av entreprenör för vidare behandling.



Figur 13: Fördelningen av insamlade avfallsslag som utgör farligt avfall redovisat som snitt 2011-2015. Tryckimpregnerat trä utgör nästan hälften av allt insamlat farligt avfall i Tranemo kommun under åren 2011 till 2015 räknat i kilo. Lysrör och kvicksilverhaltigt avfall utgör en knapp femtedel av det insamlade avfallet och kylar och frysar är den tredje största kategorin avfall. Utöver de avfallsslag som redovisas i figur 12 har 34 olika kategorier farligt avfall samlats in. Totalt utgör dessa 2,2 % av den totala insamlade mängden farligt avfall räknat i kilo.

7.5 AVFALL FRÅN KOMMUNALT AVLOPPSVATTEN

Under 2015 uppgick mängden rens till 25 ton. Den totala mängden avvattnat avloppsslam från reningsverken uppgick samma år till 1567 ton. Detta slam skickas till Borås Energi för rötning.

Rens från reningsverken samlas in i sopkärl och körs till Borås för förbränning. Sand från verken samlas i container och körs till Hyltegårde för avvattning innan det transporteras vidare för kompostering för att slutligen blandas ut med matjord till att bli anläggningsjord. Jorden lagras 3 år före användning. Totalt samlades 3,5 m³ sand in under 2015.

Rens från gatubrunnar avvattnas i en nedsänkt behållare. Vattnet samlas upp och leds till avloppsreningsverket i Tranemo för rening

För att minska mängden farliga ämnen som släpps ut i avloppet skickas information ut tillsammans med fakturorna för att informera invånarna om vad som får spolas ned i avloppet.

7.6 AVFALL FRÅN ENSKILT AVLOPPSVATTEN

Slam

Slam från hushållens egna avloppsanläggningar räknas som hushållsavfall. Totalt fanns det 1562 stycken registrerade enskilda avloppsanläggningar under 2015.

Från dessa samlades cirka 2550 ton slam in, som transporterades till avloppsreningsverket i Tranemo för behandling och avvattning. Mängden slam från enskilda avloppsanläggningar ingår därför i den totala mängden avvattnat slam från kommunalt avloppsvatten (avsnitt 7.5).

Fett

Fett från fettavskiljare samlas in och transporteras dels till Tranemos reningsverk där det blandas med inkommande avloppsvatten, dels till Borås för rötning i rötchammare. Under 2015 samlades 54 ton fettavskiljarslam in, varav 13 ton lämnades till reningsverket och 41 ton skickades direkt för rötning. Genom att även slammet från avloppsreningsverket skickas för rötning, kommer även fettavskiljarslam som transporteras till avloppsreningsverket att till slut rötas.

Latrin

Med latrin avses huvudsakligen avfall från torrtoalett. Latrin hämtas i 23 liters engångskärl i plast och hämtning görs 5 gånger/år under perioden maj-september. Enstaka hämtningar förekommer året runt. Abonnenten beställer latrinkärl av kommunen. Totalt finns i nuläget 16 abonnenter i Tranemo kommun.

Hämtning av latrin utförs främst i Hofsnäs stugområde, vid badplatsernas torrtoaletter och vid Hofsnäs strövområde, vilket innebär att latrinhämtningen måste fortsätta tills vidare. En utredning rörande vatten- och avloppssituationen vid Hofsnäs stugområde pågår dock.

Det insamlade latrinet skickas till Salmunge avfallsanläggning i Norrtälje, där det förbehandlas och sedan komposteras och hygieniseras i Kareby våtkomposteringsanläggning. Resultatet blir s k flytgödsel som sprids på åkermark.

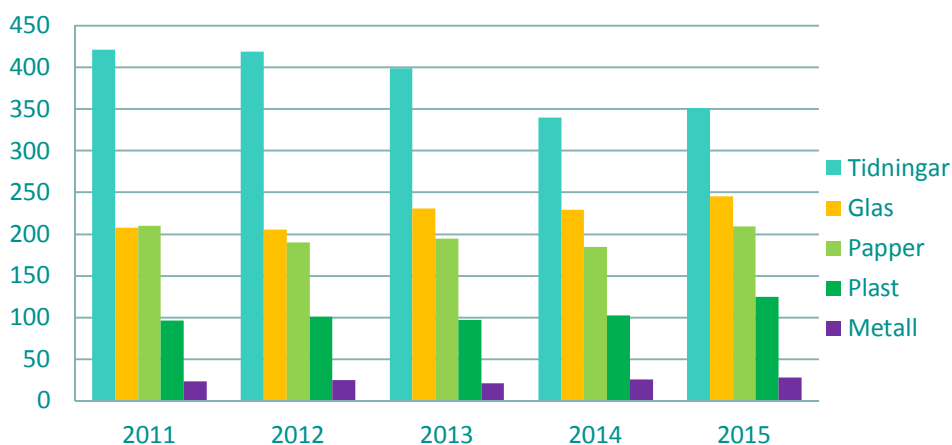
8 AVFALL UNDER PRODUCENTANSVAR

Producentansvar innebär att producenterna ansvarar för att samla in och ta omhand uttjänta produkter. Som framgår av avsnitt 3.2.2 har regeringens utredare föreslagit att producenternas ansvar för hushållens förpackningsavfall och returpapper flyttas över till kommunerna. Det råder dock stor politisk oenighet i frågan och därmed även oklart om och när insamlingsansvaret kommer att föras över till kommunerna. Förslaget innebär också att en överenskommelse beträffande vilken ersättning kommunerna ska få för att utföra insamlingen ska tas fram.

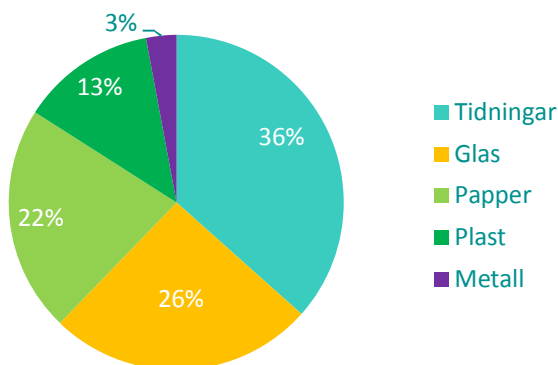
8.1 FÖRPACKNINGAR OCH TIDNINGAR

Avfall i form av förpackningar av glas, papper, plast och metall samt returpapper omfattas av producentansvar d v s den som producerar en förpackning är skyldig att samla in, transportera bort och återvinna eller bortskafter denna. Insamling och vidare behandling sköts av Förpacknings- och tidningsinsamlingen (FTI). Allt insamlat material sänds till FTI:s olika återvinningsanläggningar. På FTI:s hemsida www.ftiab.se finns information om hur återvinningen går till och vad det återvunna materialet används till.

I Tranemo kommun finns totalt 12 återvinningsstationer som tar emot förpackningar och tidningar (se avsnitt 6.5). Under 2015 samlades ca 960 ton förpackningar och tidningar in i Tranemo kommun, vilket motsvarar ca 82 kg/person och år.



Figur 14: Insamlade mängder förpackningar (ton/år) under perioden 2011-2015.



Figur 15: Fördelning förpackningsavfall 2015.

8.2 ELAVFALL OCH BATTERIER

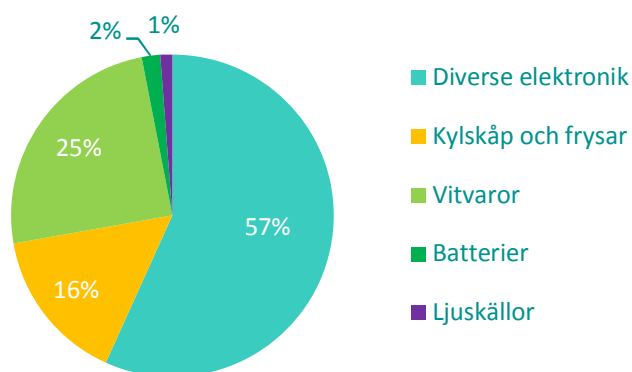
Elavfall omfattar apparater, komponenter, verktyg m.m. som antingen genererar, överför eller mäter elektrisk ström eller är beroende av elektrisk ström för att fungera. Enkelt uttryckt är det uttjänta apparater som drivs med batteri eller sladd, exempelvis lampor, datorer, kopiatorer, skrivare, vattenkokare, hårtorkar, bormaskiner, elektriska leksaker, kylskåp och mikrovågsugnar.



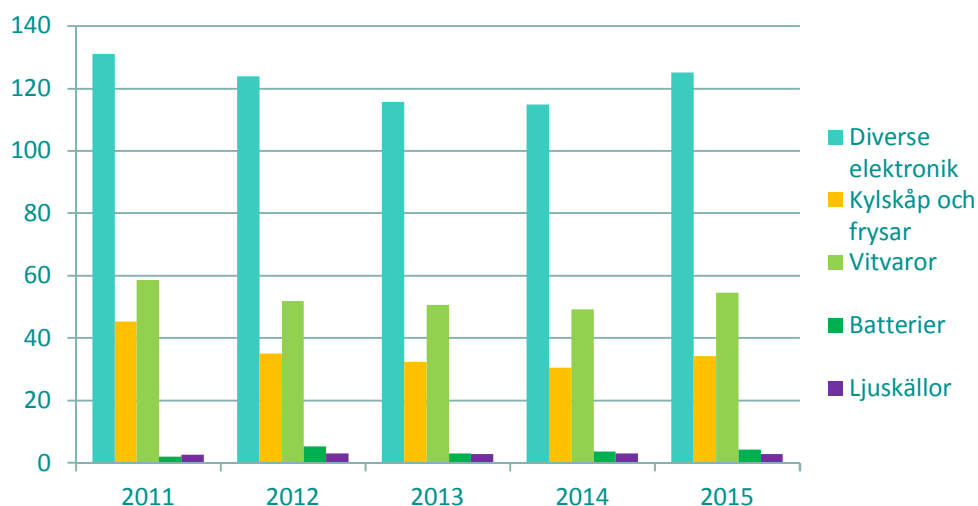
Under 2015 samlades totalt 220 ton elavfall och batterier in i Tranemo kommun vilket motsvarar ca 8 kg/person. Insamling sker via ÅVC Returen och Miljöbilen i samarbete med El-Kretsen i ett system som kallas *Elretur*.

Insamlad uttjänt elutrustning samt batterier transporteras från ÅVC Returen till någon av El-Kretsens specialiserade återvinningsanläggningar där avfallet demonteras. Efter demontering och sortering kan de olika fraktionerna förädlas till nya råvaror eller energi och miljöfarliga komponenter slutomhändertas.

Sedan 1 oktober 2015 har även butiker ett ansvar för att ta emot uttjänt elutrustning genom en förändring av förordning (2014:1075) om producentansvar för elutrustning. Lagändringen innebär en utökad servicegrad till slutkonsument som vill lämna uttjänt elutrustning.



Figur 16: Fördelning av insamlad uttjänt elutrustning i Tranemo kommun under 2015.



Figur 17: Insamling av elutrustning mellan 2011-2015.

Det bör observeras att viss elutrustning och batterier även inkluderats i statistiken för farligt avfall.

8.3 LÄKEMEDEL

Statistik från insamling av läkemedel finns inte tillgänglig.

Gamla och överblivna mediciner ska lämnas på Apoteket. De får inte slängas i soporna eller hällas i avloppet. När det gäller kasserade kanyler kan de lämnas på Apoteket eller till Miljöbilen. Kanylerna ska vara förpackade i en speciell behållare som tillhandahålls kostnadsfritt hos Apoteket.

Läkemedlen förbränns i anläggningar med avancerad rökgasrening och askan läggs på en godkänd deponi.

8.4 DÄCK

Producentansvar för däck gäller den som tillverkat, säljer eller fört in däck i Sverige. Denna producent ska se till att material från däck återanvänds, återvinns eller tas omhand på något annat miljömässigt godtagbart sätt.

När en privatperson vill bli av med sina uttjänta däck måste producenten ta emot dem kostnadsfritt. Detta gäller däck utan fälg. Om däcket sitter på fälg får en skälig avgift tas ut. Gäller det ett större antal uttjänta däck bör branschens insamlingssamordnare kontaktas Svensk Däckåtervinning AB (SDAB).

8.5 BILAR

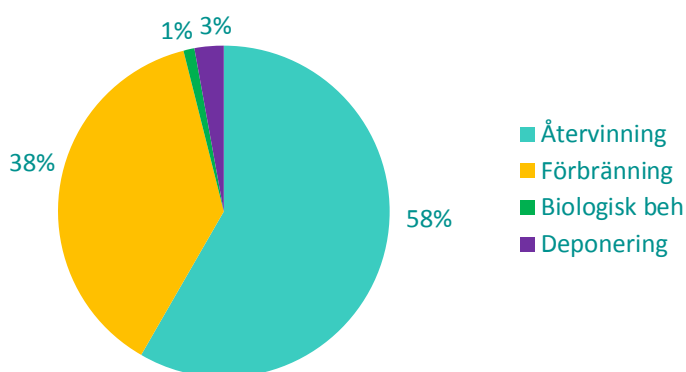
Biltillverkare och bilimportörer lyder under ett producentansvar för uttjänta bilar, d.v.s. man har ett ansvar för att bilen, den dag den tjänat ut, ska tas om hand på ett miljöriktigt sätt.

BilRetur är ett nationellt nätverk av bildemonterare, som tillsammans utgör bilproducenternas mottagningssystem.

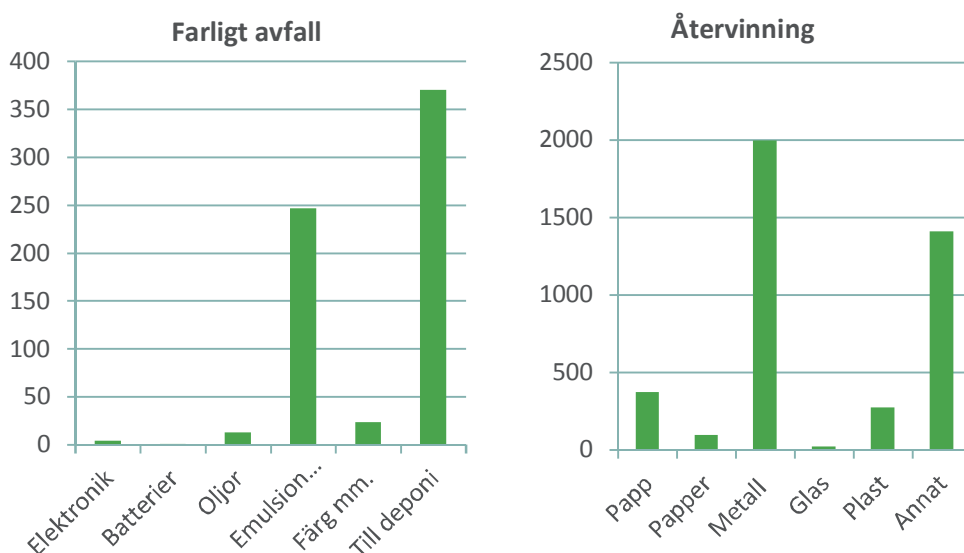
9 VERKSAMHETSAVFALL

Företag och industrier ansvarar själva för att ta hand om det avfall som verksamheten gett upphov till och att avfallet transporteras till godkänd behandlingsanläggning. Insamling av verksamhetsavfall sker till största del av privata entreprenörer även om många av de mindre företagen använder sig av möjligheten att lämna verksamhetsavfall vid kommunens återvinningscentral. I vissa fall förekommer det att företag har egen deponi eller anläggning för energiåtervinning t.ex. träindustrin.

Sedan några år erbjuder tekniska sektionen företagare att teckna ett så kallat företagskort på ÅVC Returen. Innehavare av detta kort erbjuds att mot avgift lämna "mindre mängd" verksamhetsavfall, övrigt brännbart- och icke brännbart avfall samt återvinningsmaterial. Mer information om företagskortet hittas på kommunens hemsida



Figur 18: Behandlat verksamhetsavfall efter behandlingsmetod (exklusive farligt avfall).



Figur 19: Redovisade mängder farligt avfall respektive återvunnet avfall.

Då kommunen inte har något ansvar för insamling av verksamhetsavfallet, för man inte heller någon statistik över uppgifter om avfall från industrier, företag och andra verksamheter. I samband med att avfallsplanen har tagits fram har därför kommunen genomfört en enkätundersökning bland kommunens största företag i syfte att få en bild av hur stora mängder verksamhetsavfall som uppkom i kommunen under 2015 och vilka olika typer av avfall som

förekommer. Totalt tillfrågades tretton bolag, varav två svarat att de själva omhändertar sitt avfall och därför inte angett några mängder.

Den totala mängden verksamhetsavfall från dessa elva bolag är strax över 8 300 ton. Av denna mängd utgörs knappt 900 ton av farligt avfall, vilket motsvarar cirka 11 % av den totala mängden verksamhetsavfall. Ungefär hälften av verksamhetsavfallet, 4 100 ton, uppges gå till återvinning (papp, papper, metall, glas, plast och övrigt). Cirka 2 700 ton avfall, främst träavfall, förbränns. Vilken typ av avfall som uppkommer varierar kraftigt mellan de olika företagen men trä och metall hör till de avfallsslag som dominerar.

Exempel på avfall som skickas till deponier för farligt avfall är filtersstoff och stoft från avgaskanaler.

9.1 BYGG- OCH RIVNINGSAVFALL

Bygg- och rivningsavfall är avfall som uppkommit vid nybyggnad, tillbyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad. Tre av de tillfrågade bolagen har redovisat avfall bestående av jord- och schaktmassor inklusive betong. Den totala mängden av detta avfall är strax under 170 ton.

Från och med 2016 krävs utökad rapportering gällande bygg- och rivningsavfall i miljörapporten, varför saknas mer detaljerad information saknas.

9.2 AVFALL FRÅN BEHANDLING AV INDUSTRIELLT AVLOPPSVATTEN

Ett av de tillfrågade bolagen redovisar att sk industrislam uppkommer i deras verksamhet. Under 2015 uppkom 213 ton sådant slam, som hanterades som farligt avfall.

9.3 AVFALL FRÅN ENERGIUTVINNING

Två bolag inom trävaru – och träförädlingsindustrin redovisar att det under 2015 uppkom 5,2 -8 ton aska från förbränning av träspill. Ytterligare två bolag inom samma branscher anger att man har pannor där man eldar träavfall från den egna verksamheten. Hur mycket aska detta ger upphov till har dock inte redovisats.

Inom kommunen är Askungen Vital AB verksamma (se bilaga 1). Företaget tar emot aska från träbränsle för bearbetning och spridning på hos olika intresserade markägare skogsmark.

10 UTVÄRDERING AV TIDIGARE AVFALLSPLAN

Kommunens tidigare avfallsplan antogs av kommunfullmäktige 2002 och är sedan flera år inaktuell. I 2002 års avfallsplan anges ett antal mål och delmål för kommunens avfallshantering. En genomgång av dessa redovisas i bilaga 4 Utvärdering av tidigare avfallsplan. Man kan snabbt konstatera att det skett ett antal stora förändringar inom kommunens avfallsverksamhet sedan 2002. Detta inte minst på grund av omfattande förändringar i avfallslagstiftningen som har påverkat kommunens verksamhet

Avfallsmängderna i Sverige fortsätter att växa, vilket märks inte minst på mängden el- och elektronikavfall. Hur man tar hand om och behandlar avfallet har dock ändrats påtagligt. Mängden avfall som deponeras har minskat kraftigt, då förbud mot deponering av organiskt och brännbart avfall har trätt i kraft. Som exempel kan nämnas att 2015 deponerades 190 ton avfall från Tranemo kommun jämfört med 2002 då cirka 3000 ton avfall från kommunen deponerades. Samtidigt har förbränningen av avfall ökat kraftigt. Återvinningen t ex av förpackningar har ökat, men här finns potential för ytterligare ökning. Den insamlade mängden förpackningar uppskattades år 2000 till 720 ton. Enligt FTIs uppgifter uppgick denna mängd 2014 till 884 ton.

Producentansvar har införts bl a på el – och elektronikavfall, vilket lett till säkrare omhändertagande och ökad återvinning. Frågan om att sprida kommunalt avloppsslam på åkermark har diskuterats under lång tid och intresset för detta är nu mycket lågt från jordbrukets organisationer. Förbättrade IT-system har gett bättre avfallsstatistik och ökat möjligheterna att informera kommunens invånare.

Sedan föregående avfallsplan antogs har bl a följande hänt inom kommunens avfallsverksamhet:

- Deponeringen på Gudarps avfallsupplag upphörde vid årsskiftet 2004/2005. Deponin har sluttäckts och en slutbesiktning av sluttäckningen utfördes 2014.
- Ett system med hämtning av brännbart avfall (kärlavfall) och hemkompostering har införts. Plockanalyser visar dock att matavfall till stor del slängs i brännbara avfallet, se avsnitt 7.1.
- Möjlighet att välja 80-liters kärl infördes 2002. Sedan 2003 hämtningsintervallet utökas till var 8:e vecka.
- Inget avfall körs längre till Änglarps avfallsanläggning i Svenljunga.
- ÅVC Returen öppnades i september 2010, då den tidigare ÅVCn vid Gudarps avfallsupplag stängdes.
- Separat hämtning av matavfall erbjuds sedan januari 2010 vid bl a flerfamiljsbostäder, skolor, äldreboenden och restauranger.
- Våren 2015 öppnades Returhuset vid ÅVC Returen.
- Mycket information kring avfall ges idag via kommunens hemsida.

Det kan samtidigt konstateras att:

- Det finns ett ständigt behov av att informera innevanarna om avfallsfrågor.
- Uppföljningen av avfallsplanen har inte fungerat som avsett.

11 UPPFÖLJNING

En uppföljning av avfallsplanen ska göras i början av varje år vid ett möte med representanter för Tekniska sektionen och Miljöenheten samt med kommunens miljöstrateg. Ansvarig för att uppföljningen genomförs och redovisas är Tekniska sektionen.

Den årliga uppföljningen bör omfatta:

- Uppföljning av mål och åtgärder
- Eventuellt behov av revideringar
- En bedömning av målens och planens aktualitet i förhållande till t ex eventuellt ändrad lagstiftning, ändrade strategidokument, nya/ändrade miljökvalitetsmål.

Uppföljningen, t ex som protokoll från uppföljningsmöte, redovisas till fullmäktige/ Allmänna utskottet och Samverkansnämnden miljö och bygg. En sammanfattning av uppföljningen redovisas även i kommunens årsredovisning.

En större översyn ska, enligt 80 § Avfallsförordningen 2011:927, genomföras minst vart 4:e år, varefter kommunfullmäktige beslutar om avfallsplanens aktualitet (s.k. aktualitetsförklaring). Då avfallsplanen inte längre kan hållas aktuell med revideringar och uppdateringar, bör en ny avfallsplan tas fram.